

Republika Slovenija

Ministrstvo za okolje in prostor

INŠPEKTORAT RS ZA OKOLJE IN PROSTOR

URAD PREDSTOJNIKA

Dunajska 47

1000 Ljubljana, Slovenija

Telefon: **01 420 44 88**, faks: **01 420 44 91**

Številka: 020-10 /2008

Datum: februar 2008

POROČILO O DELU

INŠPEKTORATA REPUBLIKE

SLOVENIJE

ZA OKOLJE IN PROSTOR

ZA LETO 2007

KAZALO

	UVOD	4
1.	INŠPEKTORAT RS ZA OKOLJE IN PROSTOR	5
1.1.	PRISTOJNOSTI	5
1.2.	ORGANIZIRANOST	6
1.3.	KADROVSKI IN MATERIALNI POGOJI DELA	7
1.3.1.	Kadrovska struktura	7
1.3.2.	Izobraževanje	8
1.3.3.	Materialni pogoji dela	9
1.4.	FINANČNA REALIZACIJA	9
1.5.	INŠPEKTORAT KOT PREKRŠKOVNI ORGAN	10
1.5.1.	PN-vpisnik	10
1.5.2.	ODL-vpisnik	10
1.5.3.	Izterjane vloge in povprečnine	10
1.5.4.	Zaključek	12
1.6.	DOSTOP DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA	12
2.	INŠPEKCIJSKO NADZORSTVO INŠPEKCIJE ZA OKOLJE IN NARAVO	13
2.1.	PRISTOJNOSTI IN POOBLASTILA	13
2.2.	ORGANIZACIJA DELA	13
2.3.	UGOTOVITVE PRI DELU	15
2.3.1.	Kakovost zraka	15
2.3.2.	Ravnanje z odpadki	16
2.3.3.	Zaščita voda	23
2.3.4.	Urejanje voda in gospodarjenje z njimi	25
2.3.5.	Varstvo narave	26
2.3.6.	Kemikalije in GSO	28
2.3.7.	Industrijsko onesnaževanje	29
2.3.8.	Hrup	32
2.3.9.	Elektromagnetno sevanje	33
2.4.	ZAKLJUČEK	32
3.	INŠPEKCIJSKO NADZORSTVO PROSTORSKE INŠPEKCIJE	36
3.1.	PRISTOJNOSTI IN POOBLASTILA	36
3.2.	ORGANIZACIJA DELA	37
3.3.	UGOTOVITVE PRI DELU	37
3.3.1.	Gradbena inšpekcija	37
3.3.1.1.	Prioritete po vrstah gradenj	39
3.3.1.2.	Prioritete po območjih nadzora	41
3.3.1.3.	Učinkovitost nadzora	42
3.3.1.4.	Redno nadzorstvo in druge aktivnosti	44
3.3.2.	Geodetska inšpekcija	50
3.3.2.1.	Prioritete pri delu	50
3.3.2.2.	Redno nadzorstvo, druge aktivnosti	50
3.4.	ZAKLJUČEK	52

4.	INŠPEKCIJSKO NADZORSTVO STANOVANJSKE INŠPEKCIJE	54
4.1.	PRISTOJNOSTI IN ORGANIZACIJA	54
4.1.1.	Stanovanjski zakon (SZ)	54
4.1.2.	Zakon o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb (ZVKSES)	55
4.2.	UGOTOVITVE PRI DELU	55
4.2.1.	Prekrškovni postopki	55
4.2.2.	Ukrepi in dejanja	55
4.2.3.	Redni inšpekcijski postopek	56
4.2.4.	Izvršilni postopek	57
4.2.5.	Prekrškovni postopek	57
4.2.6.	Prioritete	58
4.2.7.	Druge aktivnosti	58
4.3.	ZAKLJUČEK	59

UVOD

Spoštovani,

predstavljam poročilo o delu Inšpektorata RS za okolje in prostor za leto 2007. V njem so prikazani podatki o našem delu v preteklem letu, pa tudi vsebinska predstavitev in analiza dela inšpektorata na posameznih področjih.

V preteklem letu se je priliv novih inšpekcijskih zadev povečal, predvsem pa se je povečalo število prijav, s katerimi so zainteresirane osebe inšpektorat pozivale k ukrepanju.

Inšpektorji so naloge inšpekcijskega nadzora opravljali samostojno in v okviru pooblastil, ki narekujejo dolžnost nadzora po uradni dolžnosti. Inšpektorat se je odzival na vprašanja javnosti ter poročal o svojih ugotovitvah iz nadzora in izrečenih ukrepih. V primerih, ko so pobudniki nadzora zahtevali povratno informacijo, so jih inšpektorji o svojih ukrepih tudi pisno obveščali. Ta opravila in pristojnosti inšpekcijskega nadzora, ki jih zakonodajalec stalno povečuje, narekujejo resen razmislek ne le o nujnih zakonskih spremembah, pač pa tudi o povečanju števila inšpektorjev, na kar inšpektorat stalno opozarja.

Na koncu se želim posebej zahvaliti zaposlenim za prispevek k rezultatom dela v preteklem letu.

Bojana Pohar

Glavna inšpektorica RS za okolje in prostor

1. INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OKOLJE IN PROSTOR

1.1. PRISTOJNOSTI

Inšpektorat RS za okolje in prostor ima splošno pristojnost in naloge inšpekcijskega nadzora v prvi vrsti opredeljene v Zakonu o državni upravi (Uradni list RS, št. 52/02 in spremembe), v Uredbi o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 58/03 in spremembe) ter v Zakonu o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 56/02 in spremembe).

V skladu s temi predpisi Inšpektorat RS za okolje in prostor opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem predpisov in splošnih aktov, ki urejajo varstvo okolja in narave ter ekološki nadzor na državni meji, vodni režim, urejanje voda in gospodarjenje z njimi, racionalno porabo energije, urejanje prostora in naselij, graditev objektov in izvedbo gradbenih konstrukcij, izpolnjevanje bistvenih zahtev za objekte, stanovanjske zadeve in geodetske dejavnosti.

Konkretneje pa določajo pristojnost posamezne inšpekcije naslednji materialni predpisi:

Okolje

- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 41/04) z vsemi podzakonskimi predpisi (1)
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 56/99, 31/00, 119/02, 41/04) z vsemi podzakonskimi predpisi (72)
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02) z vsemi podzakonskimi predpisi (161)
- Zakon o gensko spremenjenih organizmih (Uradni list RS, št. 67/02, 73/04) (15)

Nadzor pa se opravlja tudi na področju ravnanja s kemikalijami, industrijskega onesnaževanja, hrupa, elektromagnetnega sevanja, svetlobnega onesnaževanja ter zaščite živali.

Prostor

- Zakon o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 110/02, 47/04) z vsemi podzakonskimi predpisi (cca 230 in še več sto standardov)
- Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 110/02)
- Zakon o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/07)
- Zakon o geodetski dejavnosti (Uradni list RS, št. 8/00) z vsemi podzakonskimi predpisi (9)
- Zakon o evidentiranju nepremičnin, državne meje in prostorskih enot (Uradni list RS, št. 52/00) z vsemi podzakonskimi predpisi (8)

Stanovanjsko področje

- Stanovanjski zakon (Uradni list RS, št. 69/03) z vsemi podzakonskimi predpisi (11)
- Zakon o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb (Uradni list RS, št. 18/04) (2)

1.2. ORGANIZIRANOST

Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor je upravni organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor. Inšpektorat je v letu 2007, tako kot v preteklih 3 letih, vodila in predstavljala glavna inšpektorica za okolje in prostor Bojana Pohar. V skladu s to funkcijo je koordinirala delo inšpektorjev ter v okviru svojih pooblastil odgovarjala za zakonitost, kakovost in učinkovitost dela inšpektorata.

Urad glavne inšpektorice Republike Slovenije za okolje in prostor ima sedež na Dunajski 47 v Ljubljani.

Kot do sedaj je bil Inšpektorat RS za okolje in prostor v letu 2007 notranje organiziran v štiri organizacijske enote glede na področje dela. Te so:

- Inšpekcija za prostor;
- Inšpekcija za okolje in naravo;
- Stanovanjska inšpekcija;
- Služba za skupne in pravne zadeve.

Navedeno organizacijo Inšpektorata RS za okolje in prostor ureja Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Inšpektoratu Republike Slovenije za okolje in prostor. Le-ta je v letu 2007 uvedel eno manjšo organizacijsko spremembo, in sicer se je v okviru Službe za skupne in pravne zadeve ukinił Oddelek za organizacijo in kadre, katerih javni uslužbenci so bili priključeni neposredno k Službi za skupne in pravne zadeve. Število delovnih mest se s tem ni zmanjšalo, so se pa nekatera delovna mesta spremenila v skladu s potrebami dela.

Služba za skupne in pravne zadeve opravlja delo za celoten inšpektorat, podrejena je glavni inšpektorici. Znotraj te službe so pravna, kadrovska, finančna služba, služba za informatiko ter tiskovna predstavica.

Najpomembnejši in največji del Inšpektorata RS za okolje in prostor pa predstavljajo posamezne inšpekcije (kot navedeno zgoraj). Vsako inšpekcijo vodi direktor inšpekcije, ki vsebinsko vodi svoje področje dela ne glede na to, v kateri območni enoti so inšpektorji s področja inšpekcije.

Z namenom učinkovitega opravljanja nalog inšpekcijskega nadzora ter ustreznim nadziranjem celotnega teritorija Republike Slovenije ima Inšpektorat RS za okolje in prostor organiziranih 8 območnih enotah (OE), in sicer: OE Celje, OE Koper, OE Kranj, OE Ljubljana, OE Maribor, OE Murska Sobota, OE Nova Gorica in OE Novo mesto. K tem območnim enotam pa spada še 17 inšpekcijskih pisarn. Območne enote organizacijsko vodi vodja območne enote, kateremu pomaga pri delu in nudi strokovno pomoč koordinator.

Inšpektorat RS za okolje in prostor ima organizirana tudi delovna mesta nadzornikov. To so uradniki, ki lahko v okviru inšpekcijskega postopka v skladu z določbami Zakona o inšpekcijskem nadzoru in Zakona o splošnem upravnem postopku opravljajo vsa uradna dejanja pred izdajo odločbe (vodijo postopke, vendar ne odločajo o zadevi). V letu 2007 jih je bilo 22. Nadzorniki so razporejeni po vseh območnih enotah.

1.3. KADROVSKI IN MATERIALNI POGOJI DELA

1.3.1. Kadrovska struktura

V Inšpektoratu Republike Slovenije za okolje in prostor je bilo na dan 31. 12. 2007 zaposlenih skupaj 179 javnih uslužbencev. Od navedenega števila je bilo 130 inšpektorjev, 22 nadzornikov in 1 svetovalec, kateri izvajajo neposredne naloge inšpekcijskega nadzora (skupaj 153).

Tabela 1: Število inšpektorjev in nadzornikov v razmerju z ostalimi uslužbenci inšpektorata:

INŠPEKTORJI in NADZORNIKI	85,48 %
OSTALI	14,52%

Diagram 1: Razmerje inšpektorji in nadzorniki/ostali delavci IRSOP 2007

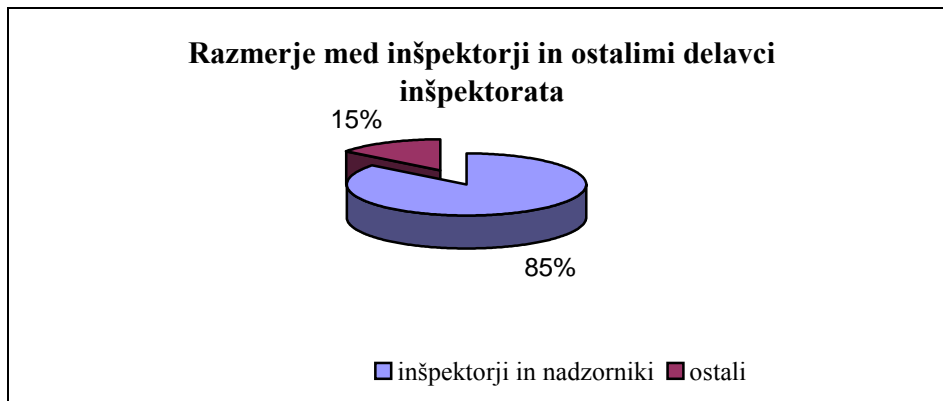
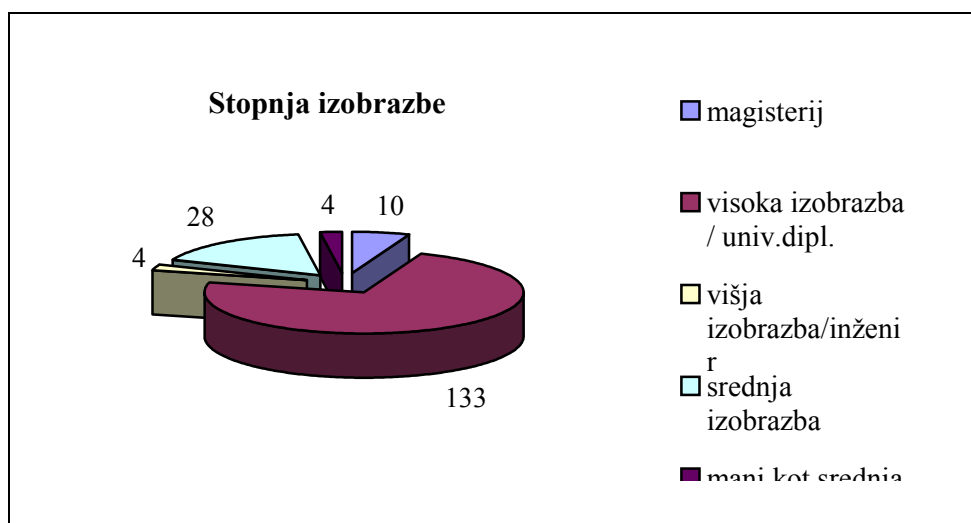

Tabela 2: Izobrazbena struktura delavcev inšpektorata

STOPNJA IZOBRAZBE	ŠTEVILO ZAPOSLENIH
magisterij	10
visoka izobrazba/univ.dipl.	133
višja izobrazba/inženir	4
srednja izobrazba	28
manj kot srednja/poklicna	4
SKUPAJ	179

Diagram 2: Stopnja izobrazbe IRSOP 2007

Na področju fluktuacije kadrov smo v letu 2007 opazili povečano aktivnost. Ugotavljamo, da so bili izvedeni in zaključeni 4 postopki nadomestnih zaposlitev (nadomestitev javnega uslužbenca po odhodu). Na dan 31. 12. 2007 pa smo imeli v teku še 7 postopkov nadomestnih zaposlitev za inšpektorja, 1 postopek za nadzornika in 2 postopka za administratorja. Poleg navedenega se je 1 javni uslužbenec vrnil na delo po prenehanju mirovanja pravic in obveznosti iz delovnega razmerja, na drugi strani pa je 1 javnemu uslužbencu pričelo mirovanje pravic in obveznosti iz delovnega razmerja. Zaposlitev novih pripravnikov ni bilo, saj nihče od vladnih štipendistov dodeljenih IRSOP-u v letu 2007 ni zaključil študija.

V skladu s Skupnim kadrovskim načrtom organov državne uprave ter kadrovskim načrtom, ki ga določi Ministrstvo za okolje in prostor, je imel Inšpektorat RS za okolje in prostor na dan 31. 12. 2007 določeno število 188 kot največje število zaposlenih javnih uslužbencev. Zaradi zasledovanja tega cilja je Inšpektorat RS za okolje in prostor v letu 2007 ukinil eno delovno mesto, in sicer mesto systemskega administratorja (informatika) v Službi za skupne in pravne zadeve. Inšpektorat namreč pri zmanjšanju števila zaposlenih vztraja pri tem, da je potrebno nadomestiti vsakega inšpektorja in nadzornika. Zato je edina možnost, da sledimo kadrovskemu načrtu takšna, da se zmanjšuje število tako imenovanega spremljajočega osebja (v oporo uslužbencev), ki jih v osnovi predstavljajo administratorke (tajnice) ter javni uslužbenci v Službi za skupne in pravne zadeve.

1.3.2. Izobraževanje

Za leto 2007 je Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor sprejel Načrt izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja št. 11-6/2006 z dne 13. 11. 2006.

V skladu s tem načrtom so bili za leto 2007 planirani strokovni izpiti iz upravnega postopka (opravila 2 javna uslužbenca) ter upravnega poslovanja (opravilo 6 javnih uslužbencev), pa tudi strokovni izpiti za imenovanje v naziv (opravilo 8 javnih uslužbencev) ter strokovni izpiti za inšpektorja (opravilo 7 javnih uslužbencev).

Inšpektorji in ostali zaposleni na Inšpektoratu RS za okolje in prostor so se imeli možnost izobraževati tudi na področju tujih jezikov. Takšnih izobraževanj se je udeležilo kar 86 javnih

uslužbencev. Pri tem se je največ javni uslužbencev odločilo za angleški jezik, saj se le-ta najpogosteje uporablja za komuniciranje med predstavniki Evropske unije. Prav tako pa je bilo omogočeno izobraževanje za italijanski in madžarski jezik (jezik narodnostnih manjšin, ki je v uradni rabi pri OE Koper in OE Murska Sobota).

Nekatera izobraževanja so bila organizirana tudi znotraj posameznih inšpekcij (interna izobraževanja za inšpektorje za okolje in naravo ter interna izobraževanja gradbenih in stanovanjskih inšpektorjev); za vse inšpektorje, nadzornike ter administratorje pa je bil izveden tudi dvodnevni seminar – Dnevi inšpektorjev 2007. V okviru teh dnevov smo izvedli izobraževanje s področja komunikacije v konfliktnih situacijah. Poseben del seminarja je bil namenjen tudi spoznavanju novosti, ki jih uvaja nova verzija aplikacije Spis 4.

Tekom leta so se posamezni javni uslužbenci udeležili tudi drugih oblik izobraževanja: računalniški tečajji, uporaba aplikacij MFERAC,...Konec leta 2007 so bili vsi javni uslužbenci napoteni tudi na usposabljanje s preizkusom znanja iz varnosti in zdravja pri delu ter varstva pred požarom.

1.3.3. Materialni pogoji dela

Največja pridobitev Inšpektorata RS za okolje in prostor v letu 2007 glede opreme za učinkovito delo na terenu je bil nakup 8 terenskih vozil. Tako je vsaka enota pridobila eno kvalitetno vozilo, s pomočjo katerega bodo lahko opravljali nadzor na težko dostopnih mestih.

Na področju informacijske tehnologije smo zamenjali prvo polovico starih prenosnih računalnikov za nove (10 kom), dodatno je bil zamenjan še 1 strežnik, 10 namiznih računalnikov ter ostala manjša informacijska tehnologija (zunanji diski, faksi,...) Nadgrajena pa je bila tudi aplikacija za vodenje evidence o prekrških ODL- in PN-vpisnik.

1.4. FINANČNA REALIZACIJA

Inšpektorat RS za okolje in prostor je imel na proračunu za leto 2007 zagotovljenih samo 5.923.364 evrov. V okviru tega zneska je moral razdeliti potrebna sredstva za plače javnih uslužbencev, za rušitve (prisilne upravne izvršbe na področju gradbene inšpekcije), izvedeniška mnenja, investicije in materialne stroške. Ker je Inšpektorat RS za okolje in prostor v letu 2007 na področju rušitev presejal plan rušitev za cca 50%, je moral pridobiti dodatna proračunska sredstva. Enako se je zgodilo tudi na področju plač in materialnih strokov.

Inšpektorat RS za okolje in prostor namreč že več let opozarja na to, da so mu proračunska sredstva odmerjena v prenizkem znesku. Čeprav ima inšpektorat že dalj časa eno najnižjih proračunskih postavk v primerjavi z drugimi organi, uspemo realizirati večji del načrtovanih aktivnosti. Kljub temu pa se že opaža nekakšna izčrpanost organa, saj zmanjkuje sredstev za kvalitetno izobraževanje in usposabljanje javnih uslužbencev, za nakup ustreznih programskih aplikacij, ki bi inšpektorjem in ostalim olajšale vsakodnevno delo in drugo.

Prav tako ima inšpektorat problem z zagotavljanjem ustrezne varovalne opreme za delavce, čeprav bi jo v skladu s sprejetim Pravilnikom o osebni varovalni opremi javnih uslužbencev Inšpektorata RS za okolje in prostor moral zagotavljati.

1.5. INŠPEKTORAT KOT PREKRŠKOVNI ORGAN

Z uveljavitvijo Zakon o prekrških (Ur. l. RS, št. 55/05) je Inšpektorat RS za okolje in prostor postal prekrškovni organ. Tako inšpektorji in nadzorniki vodijo in odločajo v hitrem postopku ter izdajajo plačilne naloge in odločbe o prekrških. Na podlagi Pravilnika o oblikah in vsebinah posameznih zbirk podatkov pri prekrškovnih organih sta bila že v letu 2005 vzpostavljena elektronska vpisnika prekrškov, in sicer posebej za prekrške, kjer so izdani plačilni nalogi (PN-vpisnik), ter posebej za prekrške, kjer so izdane odločbe (ODL-vpisnik). Ta vpisnika sta bila v preteklem letu nadgrajena.

Na podlagi pridobljenih podatkov iz navedenih zbirk oz. vpisnikov podajamo naslednje ugotovitve:

1.5.1. PN-vpisnik

Iz Tabele št. 1 je razvidno število izdanih plačilnih nalogov po posameznih mesecih v letu 2007 in skupno število izdanih plačilnih nalogov v letu 2007. Tako je Inšpektorat RS za okolje in prostor izdal skupno 888 plačilnih nalogov, kar je za 35% več kot v preteklem letu (ko je bilo izdanih 658 plačilnih nalogov).

Tabela 3:

Mes	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEP	OKT	NOV	DEC	skupaj
Št. PN	5	21	104	68	85	67	54	53	97	138	144	52	888

1.5.2. ODL-vpisnik

Iz tabele št. 2 je razvidno, koliko prekrškov je bilo ugotovljenih z odločbo o prekršku. Inšpektorji so v letu 2007 na podlagi odločbe ugotovili 381 prekrškov, kar je za dobrih 8% več kot v preteklem letu (ko je bilo ugotovljenih 352 prekrškov).

Tabela 4:

Mes	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEP	OKT	NOV	DEC	skupaj
Št. ODL	1	12	59	35	29	20	35	38	30	55	48	19	381

1.5.3. Izterjane globe in povprečnine

Inšpektorji so na podlagi izdanih plačilnih nalogov in odločb o prekrških v letu 2007 izrekli globe v skupni višini 1.685.830 evrov. S tem so za dobrih 63% povečali vrednost izrečenih glob v primerjavi s preteklim letom.

Iz Tabele 5 je razviden znesek izrečenih in izterjanih glob (skupaj za vplačilne naloge in odločbe):

Tabela 5:

Mesec	Znesek obračunanih glob (evro)	Znesek izterjanih glob (evro)
Januar	1.252	12.856
Februar	11.809	2.493
Marec	215.049	42.725
April	157.895	49.990
Maj	73.443	61.560
Junij	78.851	37.093
Julij	85.710	34.993
Avgust	169.312	47.112
September	324.610	100.100
Oktober	306.108	97.720
November	261.791	71.704
December	93.081	63.943
Skupaj	1.685.830	558.347

V primeru, ko se o prekršku odloči z odločbo, se kršitelju naloži tudi plačilo povprečnine. Iz Tabele št. 4 je razvidno, da je Inšpektorat RS za okolje in prostor v letu 2007 obračunal povprečnine v naslednji višini:

Tabela 6

Mesec	Znesek obračunanih povprečnin (evro)	Znesek izterjanih povprečnin (evro)
Januar	0	392
Februar	667	426
Marec	7.703	5.107
April	3.236	5.044
Maj	4.211	6.572
Junij	2.934	3.291
Julij	4.138	11.975
Avgust	3.937	5.579
September	3.152	3.195
Oktober	5.841	1.980
November	6.098	5.508
December	2.990	7.589
Skupaj	44.909	56.658

1.5.4. Zaključek

V letu 2007 (od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007) je Inšpektorat RS za okolje in prostor ugotovil 1269 prekrškov in tako oglobil kršitelje v višini 1.730.739 evrov (znesek glob vključno s povprečninami).

1.6. DOSTOP DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

Na podlagi Zakona o dostopu do informacij javnega značaja upravni organ servisira zainteresirane osebe ali skupine oseb z ustreznimi informacijami, ki zadostijo zakonski diktaciji javne informacije.

V skladu s tem je uradna oseba Inšpektorata RS za okolje in prostor v letu 2007 obravnavala 64 zahtev za dostop do informacij javnega značaja. Kar 67% zahtev je bilo pozitivno rešenih, v skladu z zakonom so bile prosilcem posredovane kopije uradnih dokumentov.

2. POROČILO O DELU INŠPEKCIJE ZA OKOLJE IN NARAVO

2.1. PRISTOJNOSTI IN POOBLASTILA

Pooblastila in pristojnosti inšpekcije za okolje in naravo so opredeljena v naslednjih zakonih in iz njih izhajajočih podzakonskih aktih:

- Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN; Ur. l. RS, št. 56/02)
- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1-UPB1; Ur. l. RS, št. 39/06 in spremembe),
- Zakon o vodah (ZV-1; Ur. l. RS, št. 67/02 in spremembe),
- Zakon o ohranjanju narave (ZON-UPB2; Ur. l. RS, št. 96/04 in spremembe),
- Zakon o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi (ZRGSO-UPB1; Ur. l. RS, št. 23/05),
- in njihovi podzakonski akti.

Pri inšpekcijskem nadzoru sicer uveljavljamo integriran pristop, kar pomeni, da en inšpektor pri istem zavezancu izvaja nadzor po vseh področjih dela. Vendar pa smo zaradi vsebinske raznolikosti in obsega dela uvedli tudi specializacijo inšpektorjev po glavnih področjih dela (okolje, narava, gensko spremenjeni organizmi, urejanje voda). Tak način uveljavljamo predvsem pri nadzoru upravljanja z vodami in varstva narave. Za inšpekcijski nadzor ravnanja z gensko spremenjenimi organizmi v zaprtih sistemih sta strokovno usposobljeni dve inšpektorici.

V pomoč pri delu so tudi strokovne skupine za posamezna področja nadzora, ki pripravijo navodila za poenoten nadzor za pomembnejša področja zakonodaje, spremljajo zakonodajo ter pripravljajo predloge za načrt dela.

2.2. ORGANIZACIJA DELA

Načrtovanje

Letno načrtovanje dela inšpekcije za okolje in naravo je že nekaj let stalna oblika dela saj le tak način dela zagotavlja preglednost in učinkovitost. Letni načrt dela temelji na ugotovitvah nadzora preteklega obdobja, številu inšpekcijskih zavezancev in vsebinskih obveznostih predpisov. Letni načrt pripravimo ob koncu leta, spremljanje izvajanja poteka v obliki tedenskih in mesečnih poročil. Jedro inšpekcijskega dela predstavljajo redni letni pregledi podjetij, zato želimo pri načrtovanju dela zagotoviti, da vsaj 60 % aktivnosti predstavlja načrtovano delo, in sicer v obliki rednih inšpekcijskih pregledov ter specifičnih akcij nadzora. Izkazalo se je, da so akcije nadzora, kot ena od oblik rednega dela, koristne in učinkovite. Na tak način hitro in v kratkem času pridobimo informacijo o stopnji implementacije določenih zahtev predpisa na območju cele države. Istočasno pa tak način dela prispeva k poenotenju dela in k večji preglednosti spremljanja ter tudi kaže na pomanjkljivosti. Osnova našega dela so prioritete, ki jih v obliki treh kategorij uvajamo tako na področja nadzora kot tudi pri konkretnih inšpekcijskih zavezancih. V letu 2007 smo izvedli sistem razvrščanja inšpekcijskih zavezancev v tri kategorije z namenom slediti načelu delati pomembne stvari. Izoblikovali smo kriterije za razvrščanje, ki temeljijo na velikosti vira onesnaževanja in na tveganju za okolje, ki ga dejavnost takega vira povzroča. Istočasno smo izdelali računalniško aplikacijo za izdelavo programa dela in njegovo spremljanje.

Področja dela, ki izhajajo iz štirih osnovnih zakonov, smo prav tako razdelili po prioritetah, kjer smo upoštevali obveznosti, ki so jih morali zavezanci izpolniti v poročevalskem letu,

upoštevali pa smo tudi poročevalske obveznosti do Evropske skupnosti. Področja razvrščena v prvo in drugo prioriteto smo obravnavali prednostno, tretja prioriteta pa je bila namenjena nadzoru okoljsko manj problematičnim zadevam.

Izobraževanje

Izobraževanje inšpektorjev je izredno pomembno za njihovo strokovno in kvalitetno delo, zato temu področju namenjamo precej pozornosti. Inšpektorji so se udeležili delavnic in seminarjev s strokovnimi vsebinami delovnih področij kot tudi izobraževanj o vodenju inšpekcijskih postopkov, organiziranih v Sloveniji, pa tudi v drugih članicah EU. Po zaključku izobraževanja inšpektorji pripravijo kratko predstavitev in z novostmi seznanijo še ostale. Na tak način skrbimo za poenoten način dela in uvajamo dobre prakse. Nekateri inšpektorji so na posameznih delavnicah sodelovali tudi aktivno s svojimi prispevki. Pri izobraževanju inšpektorjev sodelujemo tudi z Agencijo RS za okolje.

Mednarodno sodelovanje

Na področju mednarodnega sodelovanja so inšpektorji za okolje vključeni v delovanje mednarodne mreže za izvajanje in uveljavljanje okoljske zakonodaje EU-IMPEL network. To je združenje evropskih institucij pristojnih za izvajanje in uveljavljanje okoljske zakonodaje, katere osnovni cilj je širjenje uporabe uveljavljene dobre prakse s pomočjo izmenjave informacij in promocija preizkušenih postopkov pri izvajanju zakonodaje in pri usposabljanju na področju nadzora. Združenje trenutno vključuje 30 držav. Nacionalni koordinatorji držav članic se sestajajo dvakrat letno na plenarnem zasedanju, ki ga organizira država predsedujoča EU. Leto 2007 je bilo prelomno leto v delovanju te mreže, saj je na plenarnem sestanku novembra v Lizboni sprejela odločitev o preoblikovanju mreže v formalno združenje. V okviru mreže se vsako leto izvedejo številni projekti, v katerih sodelujejo tudi inšpektorji za okolje. Med njimi je projekt INSPECT-CEM, katerega namen je izdelava priročnika za inšpekcijski nadzor naprav v cementni industriji.

Kot samostojna veja deluje v okviru EU-IMPEL network EU-IMPEL-TFS mreža (European Network for Implementation nad Enforcement of Environmental Law – Transfrontier Shipment of Waste), ki je bila ustanovljena zaradi zelo specifičnih problemov pri nadzoru čezmejnega pošiljanja odpadkov. Pod njenim okriljem poteka med drugimi projekti tudi »IMPEL-TFS Enforcement Actions project«, v katerega je sedaj vključenih že 27 držav. Koordinacijsko delo za Slovenijo opravlja Inšpektorat RS za okolje in prostor. Pri nadzoru poleg inšpekcije za okolje in naravo sodelujejo tudi predstavniki Agencije RS za okolje (organ, ki izdaja dovoljenja za čezmejno pošiljanje odpadkov), carinski organ in policija. V okviru projekta sta se v juniju udeležila naključne akcije nadzora na Nizozemskem inšpektor za okolje in predstavnik carinskega organa. Takšna izmenjava je zelo koristna ne le za izmenjavo izkušenj, temveč tudi za ustanovitev dobrih delovnih relacij, ki so pomemben dejavnik v primerih reševanja nezakonitih pošiljk.

Inšpekcija za okolje in naravo sodeluje tudi v mreži mediteranskih držav MED POL, ki deluje pod okriljem WHO Regional office for Europe. V mrežo so vključene vse mediteranske države. Glavni cilj je vzpostavitev in poenotenje inšpekcijskega nadzora in oblikovanja inšpekcijskih služb na področju varovanja okolja in narave. Mreža je bila ustanovljena leta 1999 kot neformalna. Srečanja predstavnikov vključenih držav potekajo vsako drugo leto na sedežu v Atenah. Glavna tema srečanja v letu 2007 je bila obravnava indikatorjev skladnosti in učinkovitosti inšpekcijskega nadzora. Inšpektor je sodeloval s predstavitvijo dela inšpekcije za okolje in naravo.

Inšpektorski informacijski sistem (OIS)

Posodobljen okoljski informacijski sistem, ki je namenjen sprotnemu spremljanju stanja pri onesnaževalcih in sprotnemu spremljanju učinkovitosti inšpekcijskega nadzora, smo dopolnili z aplikacijo Program dela za leto 2007. Leto 2007 je bilo obdobje poskusnega uvajanja aplikacije, ki je pokazalo, da so potrebne korekcije tako v kriterijih kot v samem programiranju. Ne glede na to, pa bo aplikacija koristen pripomoček pri načrtovanju in organizaciji dela. Beležimo tudi večjo doslednost pri vnašanju podatkov, zato so izvedeni podatki kvalitetnejši.

2.3. UGOTOVITVE PRI DELU

Ugotavljamo, da smo planske cilje za leto 2007 na področju nadzora inšpekcije za okolje in naravo dosegli tako v številčnem kot vsebinskem smislu. Skupno je inšpekcija za okolje in naravo opravila 9380 pregledov, kar predstavlja 137 % realizacijo. Na osnovi ugotovitev je bilo izdanih skupno 3448 ukrepov, 258 plačilnih nalogov in 243 odločb o prekršku. Inšpektorji so na sodišče poslali v obravnavo 2 predloga za kaznivo dejanje. Stanje po posameznih področjih nadzora pa je naslednje:

2.3.1 Kakovost zraka

Nadzor po predpisih, ki urejajo področje kakovosti zraka, je inšpekcija opravila 155-krat, izrekla 52 ukrepov in uvedla 30 postopkov o prekršku.

Nadzor kakovosti tekočih goriv

Namen predpisov, ki urejajo kakovost tekočih goriv je, da dajejo distributerji na trg tekoča goriva, ki ustrezajo predpisanim fizikalno kemijskim lastnostim in da distributerji dajejo na trg tudi goriva z manjšo vsebnostjo žvepla in biogoriva s ciljem zmanjšanja škodljivih učinkov na okolje in zdravje ljudi zaradi rabe tekočih goriv.

Na podlagi monitoringa kakovosti goriv je bilo v letu 2007 ugotovljenih 10 primerov neskladnosti goriv. Inšpektorji so v zvezi z ugotovljenimi kršitvami izdali 12 plačilnih nalogov, 2 odločbi o globi in 1 opomin. Zaradi neizpolnjevanja letnega načrta distribucije goriv pa so inšpektorji izdali 4 plačilne naloge in eno odločbo o plačilu globe.

Nadzor emisije hlapnih organskih snovi iz naprav, ki uporabljajo organska topila

Nadzor smo opravljali v okviru celovitega rednega inšpekcijskega pregleda zavezancev. Ker so roki za prilagoditev potekli šele 1. 11. 2007, smo delovali predvsem preventivno in zavezance, ki ne izpolnjujejo zahtev glede uredbe o HOS in HHOS, le opozarjali na iztekajoči se rok. Večjih neskladnosti pri izvajanju predpisov ne ugotavljamo, so pa pogosti primeri neskladnosti bilance uporabljenih lahkih hlapnih topil glede na dejansko stanje. Na osnovi inšpekcijskega ukrepanja so zavezanci nepravilnosti odpravili. V nekaterih primerih z namenom uskladitve mejnih emisij ukinjajo proizvodnjo v obstoječih napravah za lakiranje oziroma impregnacijo in v letu 2008 načrtujejo poskusno obratovanje novih naprav.

Nekaj več poudarka smo namenili kemičnim čistilnicam. Čeprav imajo le-te večinoma sodobno opremo, ki vsebuje tudi zajemanje HOS, je bilo ugotovljenih kar nekaj nepravilnosti. Ugotovljene neskladnosti so predvsem posledica nepoučenosti lastnikov čistilnic o vsebini predpisov. V preteklosti je bilo največ nepravilnosti ugotovljenih v manjših avtoličarskih delavnicah, ki pa po spremembi predpisa niso več zavezanci.

2.3.2. Ravnanje z odpadki

Na področju nadzora ravnanja z odpadki je bilo opravljenega največ dela, to je 45,7 % vseh inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so nadzor predpisov s tega področja opravili 4282-krat in izrekli 1321 ukrepov (opozorila, odločbe, sklepi) ter uvedli 208 postopkov o prekršku. Ker za nekatere kršitve ravnanja še vedno ni možno izrehati kazni, je število prekrškovnih postopkov manjše, inšpekcijski postopki pa so dolgotrajnejši.

Nadzor nad ravnanjem z odpadki (zbiralci, predelovalci, odstranjevalci...)

Tudi v letu 2007 smo ugotavljali, da povzročitelji oz. imetniki odpadkov v glavnem vodijo evidenco o ravnanju z odpadki in zagotavljajo izdelavo ocen odpadkov za tiste, ki jih odlagajo na odlagališča za nenevarne odpadke. Pri nadzoru oseb, ki so registrirane za ravnanje z odpadki (zbiralci, predelovalci, odstranjevalci, prevozniki, posredniki) je bil poudarek na pregledu dokumentacije, vodenju evidenc, skladnosti ravnanja z izdanimi potrdili oz. dovoljenji in na skladiščenju odpadkov. Seveda pa smo pri inšpekcijskih pregledih odkrili tudi razne pomanjkljivosti, med katerimi so najpogostejše:

- nedoslednost pri ločenem skladiščenju posameznih odpadkov;
- nedoslednost pri odstranjevanju mulja iz oljnih lovilcev (bencinski servisi);
- odlaganje odpadkov kljub neustrezni oceni;
- ravnanje z odpadki brez ustreznega potrdila oz. dovoljenja.

V primeru manjših neskladnosti so inšpektorji izrekli opozorila, v primeru neustreznih ocen odpadka ali v primeru ravnanja z odpadki brez ustreznega potrdila oz. dovoljenja je bila izdana odločba o prepovedi odlaganja oz. ravnanja in uveden postopek o prekršku. V nekaterih primerih smo pri nadzoru sodelovali tudi s predstavniki organov drugih ministrstev (policija, IRSKG, TIRS).

Uspešno je bil zaključen inšpekcijski postopek zoper podjetje Livar Ivančna Gorica v zvezi z ravnanjem s trdnimi livarskimi odpadki iz proizvodnega centra v Črnomlju, od koder so te odpadke občasno odvažali za zasipanje terenskih neravnin na območju vasi Čudno selo. Odrejena je bila odprava nepravilnosti in izrečena globa.

Pomemben prispevek pri varovanju okolja je bil dosežen pri ravnanju z odpadki Nafta geoterm d.o.o. Lendava, ki izvaja sanacijo naftno rudarskih objektov v SV Sloveniji. Navedena družba sanira cca 15-20 navedenih objektov, pri tem pa nastajajo velike količine odpadkov, s katerimi je družba v preteklosti neustrezno ravnala in izvajala njihovo odstranjevanje brez ustreznega nadzora in predpisanih dovoljenj. Na podlagi ukrepanja inšpektorja za okolje je navedena družba uskladila ravnanje z njimi tako, da je del odpadkov predala pooblaščenim odstranjevalcem, nevarne odpadke pa izvozila.

K večji učinkovitosti bi prispevala sprememba zakonodaje na področju ravnanja z odpadki, ki jo že dolgo pričakujemo in nanjo opozarjamo. Obstoječi predpisi namreč ne dajejo možnosti izrekanja kazni za vse oblike ugotovljenih neskladnosti, ampak le v primeru kršitev, povezanih z zbiranjem, prevažanjem ali posredovanjem odpadkov. Dopolniti bi bilo potrebno tudi ZVO-1, tako da bi bil možen odvzem pooblastil zbiralcem odpadkov.

Komunalna in industrijska odlagališča

Analiza poročil o nadzoru odlagališč v letu 2006 je pokazala, da upravljavci odlagališč večinoma niso sledili določbam izdanih okoljevarstvenih dovoljenj glede vrst in količin odpadkov, ki se lahko odlagajo. Prav tako niso izpolnjevali zahtev o zmanjšanju količin odloženih biorazgradljivih odpadkov, na kar kažejo izvedene sejalne analize, ki pa jih tudi niso izvajali vsi upravljavci na predpisan način. Pogosti so bili tudi primeri, da niso bile izpolnjene poročevalske obveznosti do ARSO oziroma obveznosti izvajanja monitoringa.

Navedene ugotovitve so bile podlaga za akcijo inšpekcijskega nadzora odlagališč odpadkov v letu 2007. Nadzor je bil izveden v dveh delih, pri čemer so bile kot izhodišče uporabljene ugotovitve ARSO glede pregleda letnih poročil.

V nadzor je bilo vključenih 56 obratujočih odlagališč nenevarnih in inertnih odpadkov ne glede na njihov siceršnji status. Inšpektorji so nadzirali:

- izvajanje okoljevarstvenih dovoljenj glede količine in vrste odloženih odpadkov;
- izpolnjevanje poročevalskih obveznosti upravljavca;
- izvajanje predpisanih monitoringov;
- čezmerno obremenjevanje.

V zvezi z ugotovljenimi kršitvami so inšpektorji upravljavcem odlagališč izdali 21 ureditvenih odločb, izrekli 8 opozoril in uvedli 26 prekrškovnih postopkov. Na podlagi ukrepov inšpektorjev so upravljavci izboljšali ravnanje z azbest cementnimi odpadki (prekrivanje, evidenčni listi), povečali preglednost vodenja evidenc in skladno z izdanimi okoljevarstvenimi dovoljenji posamezne vrste odpadkov, ki so jih v preteklosti odlagali na odlagališču, prenehali odlagati. Upravljavci so glede na izdana opozorila uvedli poostren nadzor dokumentacije pripeljanih odpadkov.

Zbrane ugotovitve kažejo, da je trenutna prilagojenost odlagališč zahtevam predpisa dobra. Predpisano ravnanje z odpadno električno in elektronsko opremo ter z odpadki, ki vsebujejo ozonu škodljive snovi zagotavlja 51 upravljavcev odlagališč, pet pa jih ne obratuje in tovrstni odpadki ne prihajajo na odlagališče. Zagotovljeno je ustrezno začasno skladiščenje tovrstnih odpadkov in oddaja pooblaščenim ravnalcem.

Ustrezno ravnanje z odpadno embalažo zagotavljajo vsa pregledana obratujoča odlagališča. Embalaže iz dejavnosti ne sprejemajo, embalaža iz komunalnega sektorja pa se zbira v zbiralnicah ali zbirnih centrih in se oddaja pooblaščenim družbam za odpadno embalažo.

Veliko odlagališč bo prenehalo odlagati odpadke po 15. 7. 2009, nekaj po 31. 12. 2008, nekaj pa jih je že v zapiranju in odpadkov ne odlagajo več.

Nadzor nad sežigalnicami in napravami za so-sežig odpadkov

Namen predpisa, ki ureja sežig in sosežig odpadkov je preprečevanje negativnih posledic na okolje in ogrožanje zdravja ljudi zaradi sežiganja odpadkov. Z rednim inšpekcijskim nadzorom želimo pospešiti dosledno izvajanje predpisa in uskladitev ravnanj pri zavezancih. Predpisi določajo obvezna ravnanja za predelavo nevarnih odpadkov v napravah za sežig in so-sežig. Razen v sežigalnicah smo opravili inšpekcijski nadzor tudi v obratih, ki so predelovalci lastnih odpadkov po postopku R1. Nepravilnosti pri nadzoru niso bile ugotovljene.

Nadzor nad ravnanjem z odpadki in emisijami snovi v zrak iz proizvodnje titanovega dioksida

V Cinkarni Celje d.d., PE TiO₂, ki je edini obrat za proizvodnjo titanovega dioksida v Sloveniji, so bili opravljeni 4 redni in 1 izredni inšpekcijski pregled (prijava) po predpisih, ki urejajo varstvo okolja pri proizvodnji titanovega oksida. Cinkarna Celje d.d. je v predpisanem roku podala vlogo za okoljevarstveno dovoljenje za proizvodnjo TiO₂. Zavezanec je imel v letu 2006 presežene koncentracije skupnega prahu iz odpraševalnega filtra na dozirnem silosu za žlindro in iz predušenja gela. Iz poročila o meritvah, ki jih je v septembru 2007 izvedel ZVD Ljubljana, je ugotovljeno, da je bil vir prekomernih emisij uspešno saniran in so bile vse emisije snovi v zrak v mejah predpisanih vrednosti.

Cinkarna Celje je v skladu s predpisi, ki urejajo varovanje okolja pri proizvodnji TiO₂, opravila vse monitoringe, tudi monitoring onesnaženosti okolja zaradi odpadkov iz proizvodnje TiO₂. Nepravilnosti niso bile ugotovljene.

Čezmejno pošiljanje odpadkov

V mesecu juliju se je pričela uporabljati nova Uredba ES o pošiljkah odpadkov, ki je prinesla spremembe pri pošiljanju odpadkov kot tudi pri izvajanju nadzora. Pri izvajanju naključnih akcij nadzora smo upoštevali novo določilo o dvostranskem ali večstranskem sodelovanju držav članic, in sicer smo izvedli akcijo nadzora na mejnem prehodu Šentilj skupaj z avstrijskimi pristojnimi organi ter na mejnem prehodu Obrežje skupaj s hrvaškimi pristojnimi organi. Naključne akcije nadzora smo izvedli še na mejnih prehodih Jelšane, Gruškovje ter v Luki Koper. Vse akcije so bile izvedene v okviru IMPEL/TFS Enforcement Actions projecta v času, ko so potekale naključne akcije nadzora tudi v drugih državah EU, ki so vključene v projekt (februar, junij in oktober). S strani Slovenije so pri naključnih akcijah nadzora poleg inšpektorjev za okolje sodelovali carinski organ, policija in predstavniki ARSO. To sodelovanje poteka dobro, obveščanje poteka preko oseb, ki jih je posamezen organ v skladu s 50. členom Uredbe ES določil za sodelovanje.

V Luki Koper smo pri izvajanju naključne akcije nadzora odkrili nezakonito pošiljko mešanih kovinskih odpadkov (2 kontejnerja), namenjenih na Kitajsko. Pošiljka je bila vrnjena pošiljatelju na Madžarsko.

Glede na informacije, pridobljene pri naključnih akcijah, so bili naknadno opravljeni inšpekcijski pregledi prevoznikov, posrednikov in prejemnikov odpadkov. Uvedeni so bili 4 postopki o prekršku.

Inšpekcijski pregledi so bili opravljeni tudi na podlagi prijav o nezakonitih pošiljkah odpadkov, ki smo jih prejeli od Agencije RS za okolje. Ugotovljene so bile prekoračitve dovoljenih količin odpadkov oziroma prenehanje veljavnosti dovoljenja za premeščanje odpadkov. V dveh primerih so bile izdane odločbe za plačilo globe pravni in odgovorno osebi, za katere pa so bile vložene zahteve za sodno varstvo.

Ugotavljamo, da se število kršitev pri pošiljanju odpadkov, ki jih pri rednem nadzoru ugotovi carinski organ, povečuje, kar pripisujemo dobremu sodelovanju in izmenjavi izkušenj med organi. Ne nazadnje je to tudi rezultat znanja, pridobljenega med izvajanjem naključnih kontrolnih akcij.

Odpadna olja

Že nekaj let opazamo, da se stanje na področju ravnanja z odpadnimi olji izboljšuje, kar je verjetno posledica dolgoletnega dela na tem področju. Zato so se v veliko primerih oblikovali zaključeni krogi ravnanja z odpadnimi olji in tako dobavitelji-grosisti že prevzemajo odpadna olja od končnih prodajalcev (npr. avtoservisi, bencinske črpalke,...). Ne glede na to pa na tem področju še vedno ugotavljamo prekrške neznatnega pomena, kar pomeni, da za odpravo nepravilnosti zadošča izrek opozorila.

Pri opravljenih pregledih pri avtomehnikih in drugih zavezancih je bilo ugotovljeno, da imajo urejene zbirne posode, ki so ustrezno označene, da evidence vodijo in da imajo sklenjene pogodbe z ustreznimi odstranjevalci oz. predelovalci.

Ravnanje je bilo preverjeno tudi pri večjih avtoserviserjih, kjer ni bilo ugotovljenih večjih nepravilnosti. V izrednem inšpekcijskem postopku je inšpektor odredil odstranitev odpadkov večjemu avtoprevozništvu, ki je del odrejenih ukrepov že izvršilo.

Odstranjevanje PCB

V skladu s predpisom morajo imetniki PCB naprav pripraviti plan in program opustitve uporabe PCB, dekontaminacijo naprav in izvoza PCB za uničenje ter ga izvesti do leta 2010. Poleg inšpektorjev za okolje so za nadzor pristojni tudi energetski inšpektorji. Nadzor izvajanja programov se izvaja v okviru celovitega rednega inšpekcijskega pregleda inšpekcijskega zavezanca, pri tem pa se tudi ugotavljajo imetniki PCB naprav, ki še niso izpolnili obveznosti obvezne prijave Agenciji.

Obstoj navedenih naprav, ki so še v uporabi, je bil ugotovljen v Planiki Turinšče d.o.o. Na podlagi inšpekcijskega ukrepa je zavezanec izvedel predpisano evidentiranje naprave. Kondenzatorji, ki vsebujejo PCB in so instalirani v TKK d.o.o. in Bača d.o.o. v stečaju, pa so bili odstranjeni na predpisan način.

Podjetje Iskra Kondenzatorji, d.d. iz Semiča ima na svojem industrijskem dvorišču skladišče odpadkov, ki vsebujejo PCB. Gre za betonsko skladišče pod nivojem terena, ki je bilo zgrajeno leta 1986 in se je vanj kmalu po izgradnji uskladiščilo okrog 10.000 m³ odpadkov, onesnaženih s PCB. Pretežni del odpadkov predstavljajo onesnažena zemljina in predmeti iz tovarne, ki vsebujejo PCB. Skladišče je bilo zgrajeno in dano v uporabo z vsemi potrebnimi dovoljenji kot trajno skladišče, kar pa verjetno ne bo moglo ostati. O ugotovitvah inšpekcijskega nadzora smo seznanili Direktorat za okolje.

Baterije in akumulatorji, ki vsebujejo nevarne snovi

Ravnanje zavezancev na tem področju je relativno urejeno, kar kaže tudi nizko število potrebnih ukrepov za odpravo neskladnosti. Inšpektorji so nadzor na področju ravnanja z baterijami in akumulatorji, ki vsebujejo nevarne snovi, opravili 150-krat in izrekli le 19 ukrepov. Zbiranje odpadnih baterij in akumulatorjev je urejeno v skladu s predpisi, zbirna mesta so opremljena z ustreznimi napisi, evidence zbranih odpadnih baterij in akumulatorjev se vodijo.

Izvajanje predpisanih pravil ravnanja smo preverjali pri večjih avtoserviserjih in mehanikih, ki so nepravilnosti odpravili na podlagi opozoril. Tudi pri nadzoru manjših avtomehaničnih delavnic neskladnosti niso bile ugotovljene. Zbirna mesta so urejena, evidence vodijo, oznake o brezplačni oddaji so na ustreznih vidnih mestih.

Namesto proizvajalca Pb akumulatorjev Vesna d.d., ki je prenehal s produkcijo, je proizvodnjo na stari lokaciji prevzela nova pravna oseba Akubat d.o.o.

Nadzor nad ravnanjem z odpadno električno in elektronsko opremo

Konec leta 2006 je bila na tem področju uveljavljena nova zakonodaja, ki je določila obvezna pravila ravnanja z odpadno elektronsko in električno opremo (OEEO). Ta se nanašajo predvsem na postopke ponovne uporabe, recikliranje in druge oblike predelave z namenom zmanjšanja deleža odstranjene odpadne EE opreme. Sistem ravnanja, kot ga določa predpis, v letu 2007 še ni v celoti zaživel, zato je inšpekcija v tem letu delovala predvsem preventivno in z informiranjem zavezanca seznanjala s predpisanimi obveznostmi. Inšpekcijski nadzor se je izvajal v okviru rednih integriranih pregledov. Pogosto je bilo ugotovljeno, da je zavezanec še v fazi pridobivanja ustreznega dovoljenja.

Izvajanje predpisanih pravil pri izvajalcih javne službe smo preverili v okviru akcije nadzora odlagališč odpadkov. Ugotovljeno je, da se tovrstni odpadki zbirajo v zbirnih centrih, izvajalci javne službe pa z njimi ravnaajo na predpisan način.

Embalaža in odpadna embalaža

Nadzor nad ravnanjem z embalažo in odpadno embalažo se je tekom leta izvajal v okviru celovitega rednega nadzora posameznih zavezancev. Poudarek je bil na nadzoru ločenega zbiranja odpadne embalaže in oddaje znotraj sistema ravnanja z OE. V primeru, da je bilo pri pregledu zabojnikov ugotovljeno, da se v njem nahajajo posamezni kosi odpadne embalaže, ki ni komunalni odpadek, je bilo zavezancu dano opozorilo na zapisnik ter izrečeno opozorilo skladno z določbami ZP-1.

Pregledani zavezanci so vključeni v sistem zbiranja odpadne embalaže, določenim so bila izdana opozorila, da si morajo za embalažo, ki jo uporabljajo za embaliranje lastnih proizvodov, pridobiti izjave o njeni skladnosti. Ugotovljeni pa so tudi primeri, da zavezanci še niso vključeni v sistem ravnanja z odpadno embalažo oziroma niso posredovali ministrstvu

izjave o količini dani na trg. V zvezi s temi nepravilnostmi so bili uvedeni postopki o prekršku. Glede izdaje in pridobivanja predpisanih dovoljenj želimo opozoriti, da je čas reševanja vlog na ARSO predolg. S spremembo predpisa v 36. členu je sistem postal bolj pregleden in obvladljiv, ker sedaj povzročitelji manjših količin embalaže niso več zavezanci. V letu 2007 sta bila pregledana dva izvajalca gospodarske javne službe zbiranja odpadne embalaže Slopak d.o.o., Ljubljana in Interseroh d.o.o., Trzin. Obe družbi imata pridobljeno dovoljenje za ravnanje z odpadno embalažo, ki je komunalni odpadek in za odpadno embalažo, ki ni komunalni odpadek. Družbi sta izdelali letni poročili in ju posredovali na ARSO. Družba Interseroh d.o.o. je izvedla inšpekcijski ukrep, tako da sedaj vsako pošiljko odpadkov spremlja predpisan evidenčni list o ravnanju z odpadki. Inšpekcijski postopek v družbi Slopak d.o.o. še ni zaključen.

Nadzor nad ravnanjem in odstranjevanjem materialov, ki vsebujejo azbest

Na področju nadzora predpisov o ravnanju in odstranjevanju materialov, ki vsebujejo azbest, je inšpekcija opravila 209 pregledov, ukrepala v 76 primerih ter uvedla 8 postopkov o prekršku. Pri opravljenih nadzorih v letu 2007 so inšpektorji preverjali predvsem:

- ali imajo izvajalci za dela, ki niso manjšega obsega, pridobljeno okoljevarstveno dovoljenje,
- ali se pri odstranjevanju materialov, ki vsebujejo azbest, upoštevajo predpisana pravila ravnanja za čim manjše sproščanje azbestnih vlaken v okolje in
- ali se upoštevajo predpisana pravila ravnanja pri ravnanju z odpadki, ki vsebujejo azbest, predvsem glede embaliranja, označevanja, transporta in odstranjevanja.

Analiza ugotovitev je pokazala, da se stanje na področju ravnanja z materiali in odpadki, ki vsebujejo azbest, izboljšuje. K temu je poleg intenzivnega inšpekcijskega nadzora pomembno pripomoglo povečanje števila izvajalcev s pridobljenim okoljevarstvenim dovoljenjem za odstranjevanje materialov, ki vsebujejo azbest, ter obveznost upravljavcev odlagališč, da sprejemajo azbestnocementne odpadke, kakor tudi splošno seznanjanje s pravili ravnanja na tem področju.

Med najpogosteje ugotovljenimi kršitvami so nepravilno odstranjevanje odpadkov, ki vsebujejo azbest, ter nepravilnosti pri embaliranju in označevanju odpadkov.

Nadzor nad ravnanjem z odpadki, ki nastajajo pri gradbenih delih

Neustrezno odlaganje gradbenih odpadkov in izkopne zemljine je bila tudi v letošnjem letu najpogostejša tema prijav. Kot že v prejšnjih letih tudi v letu 2007 ugotavljamo, da bi morale biti pri urejanju te problematike v večji meri vključene lokalne skupnosti, predvsem pri informiranju občanov o možnostih oddaje gradbenih odpadkov in v sodelovanju z gospodarstvom pri določitvi novih lokacij za predelavo. Problematika nelegalnega odlaganja je namreč najbolj pereča v občinah, ki nimajo nobene lokacije za predelavo gradbenih odpadkov. Tako npr. na celotnem območju OE Koper ni nobenega odlagališča za inertne odpadke, župani pa se še vedno močno otepajo določitve mest za odlagališča gradbenih odpadkov, vključno z zemeljskimi izkopi.

Kljub dejstvu, da so gradbena podjetja v glavnem seznanjena z določbami predpisov, je ravnanje na tem področju še vedno problematično, zelo pogosto ti odpadki končajo v gozdovih ali na gmajni. K temu je pripomogla tudi sprememba ZVO-1 iz leta 2006, ki kršitve pravil ravnanja z odpadki ne obravnava več kot prekršek.

Nadzor nad obremenjevanjem tal z vnašanjem odpadov

Na področju nadzora priprave in vnašanja zemeljskega izkopa, umetno pripravljene zemljine ali odpadkov v tla je bilo ugotovljenih veliko nepravilnosti in izrečenih veliko ukrepov in kazni, tako investitorjem, izvajalcem gradbenih del kot tudi fizičnim osebam. Večina kršitev se je nanašala na vnos zemljine (odpadkov) v tla brez predhodno pridobljenega okoljevarstvenega dovoljenja in na odlaganje raznovrstnih odpadkov, pretežno gradbenih, na kmetijske in gozdne površine. Težave predstavlja predvsem vnos zemljine z namenom utrjevanja in planiranja zemljišč. Mnogi lastniki zemljišč namreč v navažanju večjih količin zemljine brez ustreznih dovoljenj ne vidijo nič spornega, kar je posledica nepoznavanja predpisov tako posameznikov kot tudi uradnikov na občinah in upravnih enotah.

Izvajalci z vnašanjem praviloma neustrezno pripravljene zemljine mnogokrat ne kršijo le predpisov s področja ravnanja z odpadki, temveč tudi Zakon o ohranjanju narave, saj s svojim ravnanjem posegajo tudi v naravo znotraj območij Natura 2000. Brez ustreznih dovoljenj so se odlagali izkopni materiali iz gradbišča Avtotehne v Ljubljani na zemljišče v Goričici pri Moravčah, iz gradbišča Ministrstva za kulturo (opera) na zemljišče v Moravčah, omenimo še primere nepravilnega odlaganja na Turjaku, pri gradnji zabavišnega centra v Goriških Brdih in nakupovalnega centra v Novi Gorici itd.

Obravnavali smo tudi prijave vnosa zemeljskih izkopov iz Italije in njihovo vnašanje v kraške vrtače oziroma njihov vnos na kmetijska zemljišča v občini Sežana in Komen. Na osnovi inšpekcijskega ukrepanja je bilo pridobljeno eno dovoljenje za vnos zemljine, pripeljane iz Italije, a na tem področju delovanja ostaja še nekaj odprtih zadev. O zadevi smo obvestili tudi pristojni carinski organ. Z vstopom Slovenije v schengenski prostor pričakujemo še več tovrstnih prijav. K neurejenemu stanju prispeva še dejstvo, da tudi Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov kot lastnik zemljišč, Občine in Upravne enote niso seznanjene s predpisi, ki urejajo to področje. Z namenom seznanitve in informiranja so inšpektorji v konkretnih zadevah z njihovimi predstavniki opravili več razgovorov.

Medijsko odmevna je bila tudi zadeva vnosa zemeljskega izkopa brez OVD na parc. št. 920 k.o. Ankaran. Inšpekcijskemu zavezancu Luki Koper je bila izdana odločba za odstranitev ter uveden postopek o prekršku. Ker so globe plačane, je prekrškovni postopek zaključen, glede inšpekcijskega ukrepa pa je izvršilni postopek še v teku.

Nadzor nad ravnanjem z organskimi kuhinjskimi odpadki

Za nadzor predpisa so odgovorni inšpektorji za okolje, inšpektorji Zdravstvenega inšpektorata RS in inšpektorji VURS - vsak v okviru svoje pristojnosti. Inšpekcija za okolje in naravo nadzira zbiralce in predelovalce organskih kuhinjskih odpadkov ter izvajalce javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki, zato je v skladu z letnim načrtom dela prednostno nadzirala obstoječe zbiralce in predelovalce in izvajalce javne službe. Inšpekcija je v letu 2007 nadzor predpisa, ki ureja ravnanje z organskimi kuhinjskimi odpadki, opravila 36-krat in izrekla 6 ukrepov.

Nadzor nad ravnanjem z odpadnimi jedilnimi olji in mastmi

Poleg inšpektorjev za okolje so za nadzor ravnanja z odpadnimi jedilnimi olji in mastmi pristojni tudi inšpektorji Zdravstvenega inšpektorata RS, ki nadzirajo povzročitelje odpadnih olj iz gostinstva. Inšpekcija je nadzor opravila 31-krat in pri tem izrekla 5 ukrepov.

Med drugim smo obravnavali primer zbiranja odpadnega jedilnega olja brez predpisanega pooblastila in njegovo predelavo v biogorivo. Odrejena je bila prepoved zbiranja in predaja odpadka pooblaščenemu predelovalcu. Ukrep je izpolnjen.

Predelava biološko razgradljivih odpadkov v kompost

V okviru nadzora nad izvrševanjem predpisov, ki urejajo področje predelave biološko razgradljivih odpadkov in obratovanja kompostarn, za katerega so poleg inšpektorjev za okolje pristojni tudi inšpektorji Tržnega inšpektorata RS in inšpektorji veterinarske Uprave RS, je inšpekcija za okolje in naravo v letošnjem letu preverjala izvajanje okoljevarstvenih dovoljenj. Na tem področju je inšpekcija opravila 14 nadzorov in pri tem izrekla 3 ukrepe.

Nadzor nad vnosom nevarnih snovi in gnojil v tla

Namen predpisa, ki ureja vnašanje nevarnih snovi in gnojil v tla, je zmanjšati in preprečiti onesnaženje voda, ki ga povzročajo nitrati iz kmetijskih virov, in urediti uporabo blata iz čistilnih naprav, komposta ali mulja tako, da se preprečijo škodljivi učinki na tla, rastline, živali in ljudi ter tako spodbuditi pravilno uporabo le teh. Pristojnost nadzora je razdeljena med inšpektorje, pristojne za kmetijstvo in inšpektorje za okolje. Nadzor gnojenja in vnosa nevarnih snovi v tla je v pristojnosti kmetijskih inšpektorjev, inšpektorji za okolje pa so pristojni za nadzor vnašanja blata čistilnih naprav in komposta. V letu 2007 smo inšpekcijski nadzor po tem predpisu opravili 20 krat in pri tem izrekli 7 ukrepov.

Zdravstveni odpadki

Inšpektorji so opravili 32 nadzorov, izrekli 3 ukrepe. Inšpekcijski nadzor ravnanja z infektivnimi odpadki je bil opravljen pri zbiralcu in predelovalcu Aico-eko d.o.o. Glede vodenja evidenc, obveznosti letnega poročanja in ostalih pogojev iz okoljevarstvenega dovoljenja nepravilnosti ni bilo ugotovljenih. Pri inšpekcijskem nadzoru Onkološkega inštituta Ljubljana in Kliničnega centra Ljubljana v zadevi ravnanje z odpadki (obveznosti letnega poročanja za leto 2006 ter nadzora nad nadaljnjim ravnanjem z odpadki) ni bilo ugotovljenih večjih kršitev, zato sta bili izrečeni le opozorili glede vodenja evidenc o ravnanju z odpadki. Zavezanca sta opozorili že izpolnila.

Nadzor nad ravnanjem z izrabljenimi motornimi vozili (IMV)

V mesecu novembru so inšpektorji za okolje skupaj s tržnimi inšpektorji sodelovali v skupni koordinirani akciji nadzora ravnanja z IMV na različnih območjih države (osrednja, gorenjska in primorska regija). Izkazalo se je, da so kljub že predhodno zaključenim izvršilnim postopkom nekateri »očiščeni avtoodpadi« ponovno zaživeli in da se zbiranje IMV nadaljuje. Osnovni problem je v zakonodaji, ki omogoča, da IMV končajo izven sistema javne službe. Zato bi veljalo krogotok zapreti pri povzročiteljih IMV, da jih ti ne bi mogli zlahka dati na začasno skladiščenje. To je namreč mrtva črka na papirju in predstavlja vrata za pobeg IMV iz zamišljenega sistema. Ugotavljamo tudi, da so nepravilnosti na področju ravnanja z IMV izrazito socialno generiran problem, saj je večina starejših vozil prodana najrevnejšim državljanom, ki želijo po zaključku uporabe vozila še nekaj zaslužiti s prodajo razgrajenih delov vozila. Pri izvajanju nadzora smo ugotovili tudi številne posameznike, ki izvajajo zbiranje in razstavljanje IMV, pa niso niti izvajalci javne službe niti nimajo pridobljenega dovoljenja za razstavljanje. Uvedeni so inšpekcijski postopki, ki pa še niso zaključeni. Zaradi nepravilnosti pri skladiščenju odpadkov, nastalih pri razstavljanju avtomobilskih delov, je bila izvajalcu te dejavnosti izdana odločba o prepovedi razgradnje delov in ureditev skladiščnega prostora. Stranka je preko koncesionarja odstranila 7 izrabljenih vozil, inšpektor je izrekel globo.

V inšpekcijskem postopku zoper Dinos d.d. Ljubljana Skladišče Lendava je bilo ugotovljeno, da so občasno prevzemali IMV brez izdaje potrdila o razgradnji; odpadek je bil prevzet kot jeklo. V nadaljevanju postopka se je izkazalo, da je tudi na drugih lokacijah po Sloveniji prihajalo do teh neskladij, ki pa jih je družba tekom postopka odpravila.

Inšpekcijski nadzor smo opravili tudi v podjetju WOLF d.o.o. Skakovci in ugotovili, da podjetje ne izvaja več dejavnosti zbiranja IMV, dvorišče in delavnica sta bila prazna. Podjetje je pridobilo dovoljenje za razstavljanje vozil v skladu z 9. členom pravilnika.

Izrabljene avtomobilске gume (IAG)

Inšpektorji so opravili 132 nadzorov, izrekli 26 ukrepov ter uvedli 2 postopka o prekršku.

Po uveljavitvi predpisa, ki je na novo uredil financiranje javne službe zbiranja in odstranjevanja izrabljenih avtomobilskih gum, se je stanje na tem področju bistveno izboljšalo. Pregledano je bilo večje število povzročiteljev odpadnih gum (vulkanizerji, avtomehaniki). Največ neskladnosti je ugotovljenih pri vodenju evidenc in izpolnjevanju letnih poročil o nastalih odpadkih. Zavezancem so bila v zvezi s temi nepravilnostmi izdana opozorila, ki so jih tudi izpolnili.

Inšpekcijski postopek v zvezi z odstranitvijo 1200 t gum v zadevi Albin Promotion d.o.o. je ustavljen. Zavezanec je dobil okoljevarstveno dovoljenje za predelavo odpadnih gum tudi tistih, ki so skladiščene v Lendavi.

V inšpekcijskem postopku v podjetju ILBI d.o.o. Brežice je bilo ugotovljeno, da so na območju opuščene farne pri Brežicah skladiščili okrog 10.000 izrabljenih avtomobilskih gum, ki so nastale pri izvajanju dejavnosti v preteklih letih. Odrejena je bila odstranitev, ki je bila tudi izvedena.

Nadzor nad ravnanjem z ladijskimi odpadki

Namen predpisa je zmanjšanje nezakonitega odmetavanja ladijskih odpadkov in ostankov tovora v morje z zagotavljanjem pristaniških zmogljivosti za prevzem ladijskih odpadkov in ostankov tovora ter s tem izboljšanje varstva morskega dna. V RS je 16 obstoječih pristanišč, njihovi upravljavci so morali zagotoviti namestitev ustreznih pristaniških zmogljivosti za prevzem ladijskih ostankov in ostankov tovora. Inšpekcija je na tem področju obravnavala en primer, inšpekcijski ukrepi niso bili potrebni.

2.3.3. Zaščita voda

Nadzor po predpisih, ki urejajo področje voda, je inšpekcija opravila 2208-krat in izrekla 923 ukrepov. Na tem področju je bil izrečen tudi 101 ukrep po Zakonu o prekrških ter podan en predlog za kaznivo dejanje.

Emisije snovi v vode

Za leto 2007 smo načrtovali akcijo nadzora na področju emisij snovi v vode, vendar je zaradi naknadnih aktivnostih na drugih področjih nismo realizirali. N glede na to je bilo na področju kakovosti voda opravljenih 1386 nadzorov, izrečenih 639 ukrepov in uvedeno 51 postopkov o prekršku.

Stanje na področju odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih vod se z leti sicer izboljšuje, predvsem na račun izboljšanja kvalitete odpadne vode iz komunalnih čistilnih naprav. Še vedno pa ostaja problematično njihovo odvajanje na kraškem terenu, na območju brez večjih vodotokov ter odvajanje v morje. Vsaj to slednje bo odpravljeno z bližnjimi izgradnjami novih komunalnih čistilnih naprav v Kopru in Piranu. V tem poročevalskem obdobju so bili izvedeni sanacijski ukrepi na Centralni čistilni napravi Postojna, ki je s tem odpravila čezmerno onesnaževanje z odpadnimi vodami zlasti v deževnem obdobju.

Sanacijski ukrepi za odpravo čezmernega obremenjevanja okolja so bili izvedeni tudi pri večjih zavezancih z biorazgradljivimi odpadnimi vodami iz živilsko predelovalne industrije, sanacija pa še vedno poteka v Pomurskih mlekarnah d.d. Murska Sobota. S priključitvijo odpadnih industrijskih vod na kanalizacijo, ki se zaključi s čistilno napravo mesta Kobarid, je bil zaključen postopek v zadevi Mlekarna Planika d.o.o. – emisije v vode. Po uvedbi

izvršilnega postopka v zadevi Vinska klet Goriška Brda z.o.o. je zavezanec predložil poročilo o opravljenih meritvah parametrov odpadne vode za iztok v vodotok Reka, ki ne presegajo mejnih vrednosti. Podjetje Fructal d.d. je dokončalo sanacijo kanalizacijskega omrežja odpadnih hladilnih vod, mejne vrednosti odpadne vode niso presežene za iztok v vode.

Tudi na področju emisij nevarnih snovi v vode smo v letu 2007 ugotovili izboljšanje stanja. Večinoma so inšpekcijski zavezanci na podlagi inšpekcijskih ukrepov izvedli predpisane sanacijske ukrepe in s tem zmanjšali čezmerno onesnaževanje (npr. Elektrode Jesenice, Aquasava d.o.o., Kemična čistilnica in pralnica Jesenice, Terme Lendava, Naravni park Terme 3000 d.o.o., Kopitarna Sevnica, Krka d.d. Novo mesto). Nekateri onesnaževalci kot npr. Gea Tovarna olja pa so celo opustili proizvodnjo oz. se preselili na drugo lokacijo. Čezmerni onesnaževalci (Novoles d.d. v Straži pri Novem mestu, Šuligoj Branko s.p., TKK d.o.o., SIA d.d., Tekstina Ajdovščina in Goriške opekarne d.d.) so bili ugotovljeni tudi v letu 2007, odrejeni so jim bili ustrezni sanacijski ukrepi.

Zaščita podtalnice

Skupno je bilo na tem področju opravljenih 412 pregledov, izrečenih 269 ukrepov in uvedenih 16 postopkov o prekršku.

Nadzor skladiščnih naprav za nevarne in škodljive snovi je potekal pretežno vzporedno z nadzorom po drugih področjih, v nekaj primerih pa zaradi prejetih prijav ali drugačnih zaznav o nepravilnostih tudi samo po tem področju. Kot že vrsto let doslej ugotavljamo, da je stanje na tem področju slabo, kar je v veliki meri posledica zastarele oziroma pomanjkljive normativne ureditve. Nujna je posodobitev predpisov, predvsem z obveznostjo vzpostavitve evidence oziroma katastra skladiščnih naprav, določitvijo načina periodičnega preizkušanja in izvajalcev ter določitvijo prekrškov za nepravilna ravnanja.

Izstopa tudi problem neurejenih oziroma nezgrajenih pretakališč nevarnih snovi, ki so po predpisu obvezna. Iz te problematike niso izključeni celo nekateri na novo zgrajeni objekti. Posamezni zavezanci so po inšpekcijskem ukrepu, ko so ocenili, da zaradi pomanjkanja površine, pretakališča ne morejo zgraditi, ta problem rešili tako, da so s pogodbo o dobavi kurilnega olja zavezali trgovca, da ta zagotovi za čas pretakanja goriva mobilno pretakališče oziroma so si zavezanci pridobili mobilne pretakalne ploščadi sami.

V tem letu je bila na podlagi inšpekcijskih ukrepov opravljena sanacija več lovilnih prostorov in namestitev naprav proti prepolnitvi na večjem skladiščnem prostoru za skladiščenje naftnih derivatov v Lendavi, katerega lastnika sta Petrol d.d. Ljubljana in Zavod za blagovne rezerve Republike Slovenije. Inšpektor je prejel tudi prijavo upravljavca Petrol skladiščenje d.o.o. o puščanju enega izmed rezervoarjev v skladišču naftnih derivatov v Lendavi in ugotovil, da je upravljavec izvedel vse potrebne ukrepe, da ni prišlo do škodljivih posledic za okolje. Izvedena je bila tudi delna sanacija rezervoarskega prostora v Eko Nafta d.o.o., del rezervoarjev pa je družba umaknila iz uporabe in s tem bistveno zmanjšala možnost onesnaženja okolja. Sanacije rezervoarjev in lovilnih prostorov so bile izvedene tudi v Imgradu d.d. Ljutomer, v Panviti, v Proizvodnji močnih krmil d.o.o. Lipovci, v Žitu d.d. PC Kruh in pecivo DE Lendava, v Farmatechu d.o.o. Ljutomer, Planiki Turnišče d.o.o. ter številnih objektih javne rabe (šole, vrtci, zavodi).

Tudi v tem poročevalskem obdobju so inšpektorji odredili nekaj izločitev rezervoarjev iz uporabe, kar so zavezanci tudi storili.

Vodonosnik ljubljanskega polja – podtalnica

Inšpekcijski nadzora izvrševanja določb predpisov, s katerimi je zaščiten vodonosnik Ljubljanskega polja kot vodovarstveno območje in kot vodonosnik, ogrožen zaradi fitofarmaceutskih sredstev in lahko hlapnih ogljikovodikov, je v pristojnosti inšpekcije za

okolje in naravo (območja kmetijskih, drugih površin), kmetijske inšpekcije (območja kmetijskih površin) in zdravstvene inšpekcije (zdravstvena ustreznost pitne vode - območja neposredno ob zajetjih). V skladu s sprejetim načrtom dela, so bili poleg ogledov na najožjih vodovarstvenih območjih zajetij Šentvid, Kleče, Jarški prod in Hrastje, opravljeni tudi pregledi nekaj obratovalnic dejavnosti pranja in čiščenja avtomobilov, dejavnosti kemičnega čiščenja tekstilij v zvezi z uporabo halogeniranih hlapnih organskih spojin ter obratovalnica kovinsko predelovalne dejavnosti. Večjih nepravilnosti oziroma kršitev predpisov inšpekcija za okolje in naravo ni ugotovila.

2.3.4. Urejanje voda in gospodarjenje z njimi

Na področju urejanja voda in gospodarjenja z njimi so inšpektorji opravili 822 nadzorov, izrekli 284 ukrepov za odpravo nepravilnosti in uvedli 50 postopkov po Zakonu o prekrških.

Posegi na vodna in priobalna zemljišča

Največ inšpekcijskih pregledov je bilo opravljenih zaradi posegov na vodno in priobalno zemljišče voda. V večini primerov je šlo za odlaganje izkopnega in gradbenega materiala na priobalno zemljišče ter za izvajanje posegov brez ustreznih dovoljenj. Število kršitev na tem področju, se kljub velikemu obsegu nadzora v preteklih letih, ne zmanjšuje. Del kršitev so v preteklem letu odkrili inšpektorji sami, večino pa izvajalec javne vodnogospodarske službe, ki o tem zgolj s prijavo obvesti inšpektorje. V postopke je bila vključena javna služba s področja varovanja voda, ki je narekovala način sanacije brežin in vrnitve v prvotno stanje. Zavezanci so obveznosti izpolnjevali po izrečenih opozorilih v predpisanem roku. Večina postopkov se je vodila na osnovi prejetih prijav, tako posameznikov kot javne službe s področja urejanja voda.

Za učinkovitejšo uveljavitev predpisov s tega področja bo nujno organizirati rečno nadzorno službo na način, da bo sposobna izvajati vse naloge iz 178. in 179. člena ZV-1, ne glede na to, ali bo delovala v okviru pristojnega inšpektorata, ali javne službe. V sedanjih razmerah pa rečni nadzorniki zgolj ugotavljajo nepravilnosti in o njih poročajo inšpektorjem, s svojimi aktivnostmi pa ne pripomorejo k preprečevanju le teh ali odpravljanju posledic.

Za učinkovitejše ukrepanje inšpektorjev je nujno potrebna sprememba v višini kazni in določiti, da je tudi ravnanje brez ali v nasprotju z vodnim soglasjem prekršek in zanj predpisati ustrezno globo.

Raba vode pri večjih porabnikih

Z akcijo nadzora smo želeli preveriti stopnjo implementacije zahtev 125. člena Zakona o vodah, ki za dejavnosti, kjer gre za neposredno rabo vode potrebno vodno dovoljenje oz. koncesija. Istočasno pa smo pri teh dejavnostih (polnilnice vode, dejavnost kopališč in naravnih zdravilišč, oskrba s pitno vodo kot javna služba, namakanje kmetijskih zemljišč) preverjali tudi izvajanje Uredbe o vodnih povračilih. Skupno je bilo v času akcije pregledanih 81 inšpekcijskih zavezancev, ki imajo 432 vodnih virov.

Glede stanja vodnih dovoljenj oz. koncesij ugotavljamo, da je bilo največ pomanjkljivosti ugotovljenih ravno pri večjih porabnikih vode, kot so komunalna podjetja, ki opravljajo javno oskrbo s pitno vodo in v primeru uporabe vode za namakanje kmetijskih zemljišč. Upravljavci še nimajo vodnih dovoljenj za vse vodne vire niti za vse še niso vložene vloge. Zastoj je tudi pri podeljevanju koncesij, ki so predpisane za polnilnice vode in uporabo termalnih vod (kopališča). Vloge so bile podane v glavnem v predpisanih rokih, koncesije pa še niso podeljene.

Na osnovi ugotovitev je bilo izdanih 11 ukrepov za odpravo pomanjkljivosti in uvedeni 4 postopki o prekršku. V primeru rabe vode za namakanje je bila izrečena tudi prepoved rabe vode. Ukrepanje v primerih oskrbe s pitno vodo je omejeno le na prekrškovni postopek, saj

glede na pravico zagotavljanja pitne vode, ukrep prepoved oz. preprečitev rabe vode ni možen.

2.3.5. Varstvo narave

Nadzor po predpisih, ki urejajo področje varstva narave, je inšpekcija opravila 354-krat in pri tem izrekla 112 ukrepov ter uvedla 15 postopkov po Zakonu o prekrških.

Biotska raznovrstnost

Na področju biotske raznovrstnosti je bilo opravljenih 79 pregledov, izrečenih 27 ukrepov ter obravnavana 2 primera kršitve po Zakonu o prekrških.

V marcu 2007 smo izvedli akcijo nadzora bivalnih razmer in oskrbe živali prosto živečih vrst v ujetništvu v trgovinah z malimi živalmi. Inšpekcijski nadzor je obsegal celovit pregled stanja v 14 trgovinah z malimi živalmi, kjer se zadržujejo prosto živeče živalske vrste v ujetništvu in dajejo v promet ter podroben pregled naključno izbranih živali dveh višjih taksonomskih skupin (dvoživke, plazilci, ptiči in sesalci) glede zagotavljanja predpisanih bivalnih razmer in oskrbe. Istočasno so inšpektorji izvajali tudi nadzor uredbe o trgovanju z zaščitnimi živalskimi vrstami (CITES). Ugotovljeno je bilo, da imajo živali v trgovinah ustrezno oskrbo, bivalni prostori se redno čistijo, imajo ustrezno svetlobo, temperaturo in vlago. Živali so v prodajalnah nadzorovane in je tako onemogočen pobeg. Vsi trgovci sodelujejo z veterinarji, ki izvajajo redne in izredne preglede živali. V nekaterih trgovinah kupce pisno seznanjajo, kako skrbeti za kupljene prosto živeče živalske vrste, kot določa predpis, prav tako jih opozarjajo, da izpustitev prosto živečih živalskih vrst v naravno okolje, ni dovoljena. Nepravilnosti so bile ugotovljene v zvezi z velikostjo kletk, volier in terarijev; pomanjkljivo vodenje evidenc, pomanjkljivi podatki o izvoru ali statusu živali oz. v zvezi z dobaviteljem živali. Ugotovljene neskladnosti so trgovci odpravili na osnovi opozoril inšpektorjev.

Z izvajanjem nadzora CITES uredbe želimo prispevati k zaščiti naravnih populacij rastlin in živali pred neomejenim izkoriščanjem in preprečiti mednarodno trgovino z vrstami, za katere obstaja dejanska nevarnost izumrtja. Inšpekcijski nadzor smo izvajali na osnovi prijav domnevnih kršitev. Obravnavali smo posameznika, ki se ukvarja z množično komercialno gojitvijo plazilcev, pretežno želv, ki so CITES vrste. Zavezanec goji več tisoč želv za prodajo na evropskem trgu. Dovoljenje ima za gojenje treh vrst želv, na ARSO pa je vložil 9 vlog za gojenje drugih vrst plazilcev, ki jih goji brez dovoljenja v urejenih zunanjih prostorih in notranjih terarijih. Zavezanec zagotavlja ustrezne bivalne razmere, ne upošteva pa vseh pogojev iz pridobljenih dovoljenj, zato je bil uveden prekrškovni postopek, inšpekcijski pa še ni zaključen. Prekrškovni postopek je bil uveden tudi v zvezi z gojenjem in zadrževanjem sokolov pri posamezniku v Medvodah. Sokoli so ogrožena in zavarovana živalska vrsta, uvrščena tudi na seznam osebkov, za katere je potrebno imeti CITES dokument.

V zvezi s sokoli je v teku tudi inšpekcijski postopek nezakonite doselitve sokola selca na stavbo Nuklearne elektrarne Krško. Izdana je bila odločba o prekršku zaradi nezakonite doselitve. O morebitnem odlovu osebkov sokola selca, ki je ena izmed glavnih priporočil strokovnega mnenja, bo odločeno naknadno

Varstvo naravnih vrednot

Inšpektorji so nadzor opravili 250-krat in pri tem izrekli 75 ukrepov in uvedli 12 postopkov o prekršku.

V obdobju od maja do septembra 2007 je potekala akcija Nadzor nad varovanimi območji. Osnovni namen akcije je bila vzpostavitev sistematičnega nadzora in pregleda nad stanjem varovanih območjih v Sloveniji. V akcijo je bilo vključenih enajst inšpektorjev, njihovo delo

pa je obsegalo neposredni nadzor na terenu in posredni nadzor preko pridobivanja informacij od upravljavcev varovanih območij, oziroma od Zavoda RS za varstvo narave. Skupno je bilo pregledanih 29 varovanih območij.

Ugotovljeno je, da se večina pregledanih varovanih območij nahaja v ugodnem stanju. Upravljavski načrti za varovana območja (VO) v glavnem še niso izdelani, prav tako večina VO še nima določenega upravljavca oziroma so bili ti določeni že pred izdajo ZON, naravovarstvena nadzorna služba pa še ni vzpostavljena. Izvajanje varstvenih ukrepov v VO se izvaja v več kot polovici pregledanih območij, vendar gre za bolj ali manj posamične varnostne ukrepe in ne za celovito, zeleno naravovarstveno prakso, ki bi izhajala iz upravljaljskih načrtov. Za večino pregledanih VO so dejavniki, ki ogrožajo stanje habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst opredeljeni. Najpogostejši so prekomerno gnojenje okoliških kmetijskih površin, neprimerna košnja, požiganje, onesnaževanje s svetlobo, črne gradnje, gradnja gozdnih vlak in drugih prometnic ter odlaganje gradbenih odpadkov.

V okviru akcije je bilo s strani inšpektorjev za okolje izrečenih 11 ukrepov, in sicer 4 opozorila in 3 ureditvene odločbe ter 3 odločbe o prekršku in en plačilni nalog.

Primerjava z ugotovitvami iz akcije, ki je bila izvedena v letu 2006, pokaže podobno situacijo. Stanje naših varovanih območij je bolj ali manj ugodno, niso pa še vzpostavljeni mehanizmi upravljanja (določeni upravljavci, načrti upravljanja) in strokovni nadzor (monitoring, naravovarstvena nadzorna služba) po določenih ZON.

Pri obravnavanju zadev, ki so se nanašale na posege fizičnih in pravnih oseb v varovana in zavarovana območja, izstopa predvsem problematika nepoznavanja ali neizvajanja določb Zakona o ohranjanju narave in podzakonskih aktov pri izdajanju lokacijskih informacij in gradbenih dovoljenj za posege v prostor, tako na lokalni kot na državni ravni. To omogoča naložbenikom, da odlagajo zemeljski izkop, gradbene in druge odpadke na varovana in zavarovana območja, ne da bi bilo za to pridobljeno naravovarstveno soglasje in okoljevarstveno dovoljenje. Še posebej je ta problem izkazan na varovanem območju Natura 2000 na Ljubljanskem barju. Kot primer naj navedemo nezakonito ravnanje samostojnega podjetnika, ki je brez ustreznih dovoljenj na območju Natura 2000 – Ljubljansko Barje v bližini naravne vrednote vodotoka Iščica, odlagal gradbene odpadke in jih tudi predeloval. Izdana mu je bila odločba za odstranitev nasutega materiala in vzpostavitev zemljišča v prvotno stanje. Ker zavezanec ni sledil inšpekcijskim ukrepom, se je pričel izvršilni postopek po drugi osebi. Izvršba je bila prekinjena zaradi oviranja izvršiteljev s strani zavezanca, delno tudi zaradi razmočenega terena. Pred nadaljevanjem izvršbe je nato inšpekcijski zavezanec sam izvršil odrejena dela in zemljišče uredil v barjanski travnik. V zvezi z izdanimi inšpekcijskimi odločbami in sklepi je zavezanec sprožil pritožbe, ki pa jih je pristojni drugostopenjski organ zavrnil kot neutemeljene.

Vožnja v naravnem okolju

Vožnja v naravnem okolju je v Sloveniji prepovedana, razen za zakonsko določene izjeme.

Inšpekcijo za okolje in naravo – Območna enota Celje vsako leto prejme kar nekaj prijav občanov in različnih društev v zvezi z izvajanjem vožnje v naravi, ki se odvija v glavnem po varovanih območjih Boča, Pohorja (predvsem Rogle), območju Golt in Smrekovca. Gre za vožnje z različnimi motornimi vozili; pozimi za vožnje z motornimi sanmi, poleti pa z motornimi vozili na štiri kolesa in motornimi kolesi. Vsem prijavam tudi policijskim obvestilom je skupno, da ne navajajo imen kršiteljev oziroma izvajalcev vožnje, ampak na splošno opisujejo problem vožnje in škodo, ki jo le ta povzroča v naravi.

Na podlagi prejetih prijav je bilo opravljenih več inšpekcijskih pregledov. V marcu 2007 je bila podjetju AALT d.o.o., Ferberjeva 14, Ljubljana, izrečena prepoved organiziranja vožnje z motornimi sanmi na Rogli izven urejenega poligona.

Glede vožnje z motornimi sanmi na območju Smrekovca je bilo ugotovljeno, da podjetje SKI&SEA d.o.o. iz Celja vrši izposojno motornih sani in njihovo prodajo, za kar ima uporabno dovoljenje, ne organizira pa voženj v naravi. Podjetju je bilo izrečeno opozorilo, da mora svoj kodeks ter pooblastilo za uporabo sani, ki jih podjetje izposoja oziroma prodaja, dopolniti z razlago, iz katere je jasno razvidno, da je vožnja z motornimi sanmi po varovanih območjih prepovedana tudi po cestah.

Podjetje Golte d.o.o. je moralo s spletne mreže umakniti stran, na kateri je podjetje Beli zajec oglaševalo izposojno kolesarske opreme za downhill. Po zaslišanju predstavnika podjetja Beli zajec je bilo ugotovljeno, da podjetje organizira izlete s kolesi po varovanem območju Golte, ki potekajo izleti po kategoriziranih cestah.

Problem kršitev pravil vožnje v naravnem okolju pa ni v neučinkovitem nadzoru in ukrepanju, ampak v pomanjkljivi in nasprotujoči si zakonodajni ureditvi. Za razrešitev problema vožnje z vozili v naravnem okolju bi bilo potrebno najprej razmisliti o smiselnosti dovoljevanja uvoza oz. nakupa motornih sani, če lastniki le-teh ne smejo uporabljati oz. jih lahko uporabljajo le na legalnih poligonih, ki pa jih v Sloveniji v trenutno ni.

Prav tako bi bilo nujno potrebno obstoječe cestno prometne predpise dopolniti z zahtevo, da se morajo motorne sani registrirati in periodično opravljati tehnične preglede. Nujno potrebna je tudi sprememba višine kazni ter zakonodajno natančneje določiti postopek zasega predmetov in ravnanje z njimi, kar določa Zakon o ohranjanju narave.

2.3.6. Kemikalije in GSO

Inšpektorji so nadzor opravili 112-krat in pri tem izrekli 51 ukrepov in uvedli 4 postopke o prekršku.

Ozonu škodljive snovi

Nadzor na tem področju je inšpekcija opravila 104-krat, izrekla 43 ukrepov in uvedla 4 postopke o prekršku. Pregledi so bili opravljeni v okviru rednih integriranih pregledov dejavnosti, kjer so vgrajene večje klimatske naprave in hladilni sistemi ter v obliki akcije nadzora.

Z akcijo nadzora vzdrževalcev opreme, ki vsebuje ozonu škodljive snovi, smo želeli predvsem preveriti stopnjo njihove usklajenosti glede na izdana dovoljenja ter pridobiti podatke o lastnikih in upravljavcih naprav pri posameznih dejavnostih in o tem, katere ozonu škodljive snovi se zajemajo iz opreme. Skupno je bilo pregledanih 60 vzdrževalcev naprav, pridobljeni so bili podatki o lastnikih in upravljavcih naprav za posamezne dejavnosti. Ugotovljene kršitve so bile naslednje:

- odpadne ozonu škodljive snovi niso bile oddane zbiralcu ali odstranjevalcu;
- odpadne ozonu škodljive snovi niso bile zajete;
- potrdila o tesnosti niso bila izdana;
- niso bila oddana letna poročila.

Ugotovitev nadzora je, da imetniki naprav ne opravljajo letnega pregleda tesnosti naprav, kar pomeni, da so okvare naprav pogostejše in ozonu škodljive snovi nekontrolirano izhajajo. Pregledane naprave najpogosteje vsebujejo sledeče ozonu škodljive snovi: R 22, R 114, R 409a, R 408a, R 12.

Iz naprav zbranih preko izvajalcev javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki vzdrževalci niso zajemali ozonu škodljive snovi. Pri njih se namreč zbirajo naprave fizičnih oseb, ko ne delujejo več, kar pomeni, da hladiva ni več v napravah.

Nadzor gensko spremenjenih organizmov

Na tem področju je inšpekcija opravila 8 inšpekcijskih pregledov in izrekla 8 ukrepov. Z uveljavitvijo podzakonskih predpisov, ki urejajo področje ravnanja z gensko spremenjenimi organizmi v zaprtih sistemih, je zakon v delu, ki se nanaša na ravnanje z GSO v zaprtih sistemih, postal izvršljiv. S tem so podani tudi vsi pogoji za začetek izvajanja nadzora nad delom v zaprtih sistemih, ki je v pristojnosti inšpekcije za okolje in naravo. Inšpekcija za okolje in naravo je za leto 2007 planirala izvedbo inšpekcijskega nadzora pri 8 zavezancih, kar je bilo tudi izvedeno. Pri tem je bilo ugotovljeno, da v okviru Medicinske fakultete, Inštituta za biokemijo v Ljubljani dva laboratorija nista podala prijave na MOP.

Skladno z določili 29. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru je bilo več potencialnih zavezancev pozvanih, da se izjavijo ali izvajajo dela z GSO v zaprtih sistemih ali ne. Na ta način smo pridobili verodostojnejši seznam zavezancev in posamezne zavezance, ki obveznosti podaje vloge za vpis zaprtega sistema v register GSO niso podali, vzpodbudili, da to obveznost izpolnijo. Opravljeni so bili trije redni inšpekcijski pregledi zaprtih sistemov (Lek d.d. in dva na Veterinarski fakulteti). V vseh primerih se izvajajo dela z GSO v varnostnem razredu 1. Glede na ugotovljene manjše nepravilnosti je bilo zavezancem izrečeno opozorilo.

2.3.7. Industrijsko onesnaževanje

Opravljen je bilo 1568 nadzorov, izrečenih 653 ukrepov ter uvedenih 100 postopkov o prekršku.

Naprave, ki lahko povzročijo onesnaženje večjega obsega (IPPC naprave)

Celovito preprečevanje in nadzor onesnaževanja je nova kategorija varstva okolja, ki prinaša celovito obravnavo onesnaževalca s ciljem večjega varstva okolja. V praksi to pomeni uporabo snovi v tehnoloških procesih, ki so manj škodljivi za okolje in zdravje ljudi in imajo posledično tudi manjše negativne vplive v celotnem procesu, kar je merljivo z uporabo najboljših razpoložljivih tehnik (BAT). Zahteva za uveljavljanje takega pristopa izhaja iz direktive Sveta ES 96/61/ES, ki je prenesena tudi v naš pravni red. Upravljalci obstoječih naprav so bili dolžni uskladiti delovanje obstoječih naprav in pridobiti okoljevarstveno dovoljenje do 30. 10. 2007, za nove naprave pa je potrebno te zahteve izpolnjevati že takoj.

Ti zavezanci so tudi v letu 2007 intenzivno nadaljevali z izvajanjem odrejenih sanacijskih programov na področju emisije snovi v zrak, emisije snovi v vode, hrupa v okolje, ravnanja z odpadki, preprečevanja nesreč in omejevanja njihovih posledic. Omenjamo le nekatere primere izvedenih sanacijskih programov:

Podjetje AERO Celje – obrat Šempeter bo na račun izvedenih ukrepov iz sanacijskega programa za 167.000 kg zmanjšala emisije topil v okolje. Ljubljanske mlekarne d.d., Ljubljana, so zaključile izgradnjo čistilne naprave ter rekonstrukcijo kanalizacijskega sistema (ločitev kanalizacije za meteorne, komunalne in tehnološke odpadne vode). Družba ETI d.d., Izlake je prav tako uspešno zaključila sanacijo čezmerne obremenitve okolja s tehnološkimi odpadnimi vodami. Tudi v družbi Koto d.d., Ljubljana, se vse tehnološke odpadne vode odvajajo na novo čistilno napravo s SBR sistemom. Prečiščena odpadna voda se odvaja v kanalizacijski sistem, ki se zaključi s CCN Ljubljana. Družba Lafarge Cement d.d., Trbovlje, je zgradila čistilno napravo za odpadne pline, prve meritve so pokazale, da so vsi izmerjeni parametri pod mejnimi zakonskimi vrednostmi in s tem odpravila čezmerne emisije žvepla in prahu v zrak. Družba Cimos Titan d.o.o., Kamnik, je zaključila sanacijo za zmanjšanje hrupa v nočnem času, kar je dokazala z izvedenimi meritvami hrupa v okolje.

V tem letu je zaključena tudi ekološka sanacija v podjetju Vipap Krško. Sanacija tovarne, kot nekdanj največjega onesnaževalca zraka in voda v regiji, je uspešna in v celoti zaključena po programu, ki ga je predlagala inšpekcija za okolje in potrdilo ministrstvo. V letu 2006 je bila

ukinjena proizvodnja celuloze, ki je bila najbolj obremenjujoča za okolje. V letu 2007 so bili izvedeni še nekateri dodatni sanacijski ukrepi tako, da tovarna več ne obremenjuje okolja čezmerno.

Tudi podjetja, ki so jim bili sanacijski ukrepi za uskladitev obratovanja obstoječih naprav odrejani z inšpekcijsko odločbo, so v letu 2007 odrejene ukrepe izvedli, nekaterim so bila že izdana okoljevarstvena dovoljenja (Kovis Livarna d.o.o. Štore, Omco Feniks d.o.o. Žalec, COMET Zreče, PE Tehnične tkanine Loče, IGM Zagorje d.o.o. Zagorje, ETI d.d. Izlake, Belinka perkemija d.o.o. Ljubljana, Snaga javno podjetje d.o.o. – odlagališče nenevarnih odpadkov Barje, Kemira KTM Ljubljana).

V drugi polovici leta so inšpektorji poostri nadzor obvezne prijave pooblaščenecv za okolje na ARSO. Izkazalo se je, da kar nekaj zavezancev ni izpolnilo te obveznosti, zato so inšpektorji izrekli globe. Inšpekcijski nadzor je bil opravljen tudi pri tistih, ki so prvotno bili IPPC zavezanci, v nadaljevanju pa prijave niso podali. Nekateri so prijave podali naknadno (TAB Mežica), pri nekaterih se je izkazalo, da ne obratujejo več (odlagališče nevarnih odpadkov Metava), nekateri pa so opustili dejavnost (Pivka perutninarstvo Kalo).

Nadzor emisije toplo-grednih plinov

Inšpektorji so nadzor dovoljenj za emisijo toplogrednih plinov izvajali v sklopu rednih celovitih inšpekcijskih pregledov posameznih zavezancev, prijav v zvezi s tem nismo prejeli. Inšpekcijski nadzor je bil opravljen 33-krat, izrečeni so bili 3 ukrepi, pregledani so bili predvsem večji onesnaževalci kot npr.: Kenog Nova Gorica, Tekstina d.d., Lipa d.d, Goriške opekarne d.d, INDE d.o.o., Martex d.o.o.

Zmanjšanje tveganja za okolje zaradi večjih nesreč z nevarnimi kemikalijami

Inšpektorji so opravili 79 nadzorov, pri tem je bilo izrečenih 31 ukrepov. Pregledani so bili vsi obrati večjega tveganja za okolje in tretjina evidentiranih obratov manjšega tveganja za okolje. Pri obratih večjega tveganja za okolje so inšpektorji nadzirali del sistema obvladovanja varnosti, in sicer monitoring obratovanja ter presojo in zasnovo preprečevanja zmanjšanja tveganja za okolje ter sistem obvladovanja varnosti v obratu.

Ugotovljeno je, da večina zavezancev ni določila pooblaščenca za varstvo okolja, zato so bili izrečeni ukrepi. Veliko problemov je pri nadzoru obratov manjšega tveganja, saj ni določena vsebina zasnove zmanjšanja tveganja za okolje oz. ni določeno, katera načela-vsebine mora vsebovati zasnova zmanjšanja tveganja za okolje. V času izvajanja rednih inšpekcijskih pregledov obrati še niso imeli pridobljenih okoljevarstvenih dovoljenj. Rok za njihovo pridobitev je bil 31. 10. 2007.

Evidentiran je bil nov manjši obrat tveganja za okolje, in sicer SCT Univerzalgrad d.o.o. na osnovi prijave krajanov. Sam obrat se je na navedeni lokaciji nahajal že od leta 1975, vendar je v obdobju obratovanja večkrat menjal upravljavca, nazadnje v letu 2006. Dejavnost obrata je ves čas ostala enaka.

Izvedena je bila tudi skupna inšpekcija na področju kemijske varnosti. Koordinacijo je prevzel Inšpektorat RS za okolje in prostor, poleg njega pa so bili v prvo skupno inšpekcijo vključeni še Inšpektorat RS za delo, Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami in Inšpekcija RS za kemikalije

Kot cilj skupne inšpekcije je bilo postavljeno ugotoviti pomanjkljivosti in možne izboljšave inšpekcijskega nadzora na področju kemijske varnosti ter ugotoviti pomanjkljivosti zakonodaje (področja prekrivanja, nedoslednosti, različne opredelitve pojmov), pri čemer je glavni cilj višja raven varovanja zdravja in okolja pred negativnimi učinki kemikalij.

Ugotovitve kažejo na nujnost sprememb v zakonodaji, saj obstoječe stanje zmanjšuje možnost učinkovitega nadzora. Pomembna ugotovitev je, da je potrebno izboljšati področje izvajanja zakonodaje pri pristojnih organih. Ugotavljamo pa tudi, da so manjši obrati,

skladišča in trgovine pomembni potencialni viri onesnaževanja oziroma kemijske nesreče, vendar to področje zakonodajno ni urejeno in je ureditev tega področja nujna. Z ugotovitvami skupne inšpekcije bo seznanjen tudi inšpekcijski svet.

Emisije snovi v zrak iz ostalih naprav

Inšpektorji so opravili 452 nadzorov in izrekli 175 ukrepov ter uvedli 42 postopkov o prekršku.

V aprilu 2007 je bila sprejeta nova Uredba o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja, ki je prinesla nove prilagoditvene roke za uskladitev delovanja teh virov. Po novem je prilagoditveni rok za mejne vrednosti emisij za obstoječe naprave 31. 12. 2010. Ne glede na to pa so inšpektorji izvajali nadzor drugih obveznosti kot npr. sprejem poslovnika čistilnih naprav in obveznost vodenja obratovalnih dnevnikov, ki so jih zavezanci dolžni izvajati takoj. Tudi v letošnjem letu so ugotovljeni kršitelji, ki ne izvajajo predpisanega obratovalnega monitoringa oz. ga izvajajo v nasprotju s predpisanimi pravili (Avtobusni promet d.d. M. Sobota, Danisan d.o.o., Tovarna asfalta Pomurje d.o.o., Mlinopek d.d., PSN d.o.o. M. Sobota, ALTRAD LIV d.o.o. Rogašovci, IKETT d.o.o. M. Sobota). Inšpektorji so v takih primerih uvedli postopke o prekršku. V nadzoru TIK Kobarid d.o.o. je bilo ugotovljeno, da zaradi tehnoloških problemov sterilizacije izdelkov povezanih s postopkom odobritve sanacijskega programa tehnološki postopek sterilizacije z etilenoksidom ukinjajo.

Medijsko izpostavljeno je bilo onesnaženje okolja s prahom in steklenimi vlakni na vrtovih krajanov v okolici družb Elan d.d., Elan Marine d.o.o. in Seaway, ki so locirane v krogu cca 200 m v neposredni bližini stanovanjskih hiš. Ugotovljeno je bilo, da je vir onesnaženja vrečasti filter v podjetju Elan d.o.o. Izvedena je bila sanacija sistema filtriranja. Istočasno pa je bilo ugotovljeno, da merilna mesta in višine odvodnikov niso usklajene z zahtevami nove zakonodaje, zato so bili odrejeni ukrepi za uskladitev in za zmanjšanje emisij iz razpršenih virov.

Kurilne naprave

Na področju emisij snovi iz kurilnih naprav so inšpektorji opravili 583 nadzorov, izrekli 297 ukrepov in uvedli 30 postopkov o prekršku.

V zvezi z izvajanjem javne službe izvajanja dimnikarskih storitev je inšpekcija za okolje in naravo v preteklih dveh letih (2005, 2006, 2007) prejela številne prijave in pobude, ki jih glede na vsebino lahko razvrstimo v naslednje skupine:

- prijave koncesionarjev zaradi onemogočanja dostopa;
- prijave koncesionarjev zaradi neizvajanja meritev;
- prijave uporabnikov javne službe zaradi nezadovoljstva nad kakovostjo storitev;
- prijave uporabnikov javne službe v zvezi z zaračunavanjem storitev;
- pobude uporabnikov javne službe, v katerih izražajo nezadovoljstvo nad samim sistemom zagotavljanja te službe.

V prvem polletju tega leta pa opazimo, da se je naštetim vrstam prijav pridružilo tudi večje število prijav, ki se nanašajo na izvajanje javne službe brez predpisane koncesije na dimnikarskih območjih, za katera še ni bila podeljena koncesija po določbah ZVO-1.

Število prijav, ki jih inšpekcija za okolje in naravo prejme od izvajalcev dimnikarske službe zoper uporabnike te službe, je primerljivo s številom prijav, ki jih prejme od uporabnikov na račun neustreznega in neprimernega izvajanja storitev s strani izvajalcev. Najpogosteje se prijave nanašajo na nestrokovno in nekakovostno opravljanje dimnikarskih storitev, pogosto na neprimeren (celo šikanozen) odnos izvajalcev do uporabnikov, na nepripravljenost

izvajalcev po prilagajanju izvajanja storitev v času, ko uporabniki lahko zagotovijo prisotnost na domu in ne nazadnje zaradi (pre)visokih cen storitev.

Pričakujemo, da se bo stanje na tem področju uredilo po sprejeti spremembi predpisa konec leta 2007, ki je večino navedenih ugotovitev odpravila.

2.3.8. Hrup

Nadzor nad predpisi, ki urejajo področje hrupa, so inšpektorji opravili 641-krat, ukrepali v 298 primerih ter uvedli 22 postopkov o prekršku.

Pretežni del nadzora je bil opravljen v industrijskih obratih v obliki celovitih rednih pregledov. Največ ugotovljenih nepravilnosti se je nanašalo na meritve hrupa, ki v nekaterih primerih niso bile opravljene ali pa niso bile opravljene za celotni čas obratovanja vira hrupa (nočni čas). V dveh primerih so bili odrejeni sanacijski ukrepi. Tudi na področju hrupa so pogosti primeri, da upravljavci vira hrupa ne zagotovijo izvedbe prvih meritev v primeru novozgrajenih ali rekonstruiranih virov hrupa kot tudi ne zagotavljajo občasnih meritev v okviru obratovalnega monitoringa (Mizarstvo Janez Nagode s.p. Vrhnika, Greda d.o.o. Mirna, MOL Slovenija d.o.o. Murska Sobota, Get inženiring d.o.o. Kresnice, Arko d.o.o. Sodražica, Konep d.o.o. Ljubljana itd.). Pri teh kršitvah so bili uvedeni postopki o prekršku.

V letu 2007 so se stopnjevale prijave krajanov zaradi hrupa, ki ga povzročata letališči Lesce in Aerodrom Ljubljana, ta trend pričakujemo tudi v bodoče. Na obeh letališčih je bil v letu 2007 izveden obratovalni monitoring hrupa. Ugotovljeno je, da hrup Letališča Lesce pri rednem letenju ne presega mejnih vrednosti, v času prireditve je bila na osnovi naknadnega izračuna iz startnih list računsko ugotovljena prekomerna obremenitev. Izrečeni so bili ukrepi po ZP-1.

Aerodrom Ljubljana je kot upravitelj Letališča Jožeta Pučnika izvedel obratovalni monitoring v juniju 2007. Prekomerna obremenitev s hrupom je bila ugotovljena pri stanovanjskih objektih v Šenčurju, ki so najbližji vzletno pristajalnemu koridorju. Letališče je trenutno glede na število premikov letal uvrščeno med manjša letališča, ki morajo dosegati nižje mejne vrednosti kot večja letališča. Glede na dinamiko povečevanja prometa predvidevajo prehod med večja letališča v roku dveh let. Ukrepov zaradi prekomerne obremenitve nismo izrekli, ker v skladu z uredbo za manjša letališča velja prilagoditveni rok do 31. 12. 2011. Upravljavec zagotavlja, da bo v prilagoditvenem roku izvedel potrebne ukrepe za doseganje mejnih vrednosti.

Inšpekcijski postopek je bil uveden tudi za helikopterski vzletišči na območju Letališča Jožeta Pučnika, ki ju upravljata Policija in Slovenska vojska, vendar postopek še ni zaključen.

Število prijav v zvezi z motečim hrupom v okolju, ki ga povzročajo klimatske in prezračevalne naprave, dejavnost gostinskih lokalov, javne prireditve na prostem (največ v poletnih mesecih), se glede na preteklo leto ni bistveno povečalo. Predvsem se je kot problematičen pokazal hrup iz gradbišč, ki ga je praktično nemogoče nadzirati. Vendar ga zaradi velikega obsega gradenj v Sloveniji ni moč prezreti.

2.3.9. Elektromagnetno sevanje

Nadzor na tem področju je inšpekcija opravila 60-krat in izrekla 38 ukrepov in uvedla 5 postopkov po Zakonu o prekrških.

V okviru letnega programa dela je inšpekcija izvajala nadzor pri zavezancih, ki imajo visokofrekvenčne vire sevanja ter nizkofrekvenčne vire sevanja in za katere morajo zavezanci glede na tehnične karakteristike naprav izvajati monitoring elektromagnetnega sevanja. Pregledi monitoringov so bili opravljeni pri družbi Koto d.d. Ljubljana, IGM Zagorje d.o.o. Zagorje, Lafarge Cement d.d. Trbovlje. Ti izkazujejo, da so kumulativne sevalne obremenitve pod mejnimi vrednostmi, ki jih določa predpis. Družba Telekom Slovenije d.d., Ljubljana, pa mora meritve elektromagnetnega sevanja še izvesti. Izvedli smo sistematski pregled

transformatorskih postaj v lasti Elektro Maribor d.d., nobena od naprav ne obremenjuje okolja čezmerno.

Pri nadzoru elektromagnetnega sevanja ugotavljamo, da s tem, ko so bazne postaje mobilne telefonije uvrščene med pomožne infrastrukturne objekte, za postavitve katerega ni potrebno pridobiti gradbenega dovoljenja, nastajajo problemi pri izvrševanju 15. in 16. člena Uredbe o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju. Bazne postaje in tudi drugi viri elektromagnetnega sevanja se postavljajo na lokacije, kjer so že obstoječi viri, pri čemer se v strokovnih ocenah obstoječi viri običajno ne upoštevajo, prav tako niso opravljene meritve ničelnega (oziroma obstoječega) stanja pred postavitvijo novega vira. Predlagamo spremembo predpisa glede vsebine strokovne ocene, v katero naj bodo vključene meritve obstoječega stanja pred postavitvijo novega vira sevanja.

Z zgoščevanjem mreže baznih postaj mobilne telefonije in tudi drugih telekomunikacijskih objektov in naprav se le-te postavljajo tudi na stanovanjske hiše sredi naselja, tako da izvajanje ukrepov ograjevanja bližnjega polja okrog vira sevanja večkrat ni možno.

2.4. ZAKLJUČEK (Ocena stanja in ukrepi za povečanje učinkovitosti)

Na podlagi analize stanja ugotavljamo, da smo cilje, opredeljene v Načrtu nadzora za leto 2007, dosegli. Od načrtovanih 6850 pregledov, jih je inšpekcija za okolje in naravo opravila 9380. Tako kot preteklo leto tudi v letu 2007 največji delež nadzora pripada nadzoru ravnanja z odpadki, sledi nadzor emisij snovi v vode in industrijsko onesnaževanje ter tveganje. Trend rasti dela na področju varstva narave se nadaljuje, kar lahko pripišemo dejstvu, da je delež zaščitenih območij v Sloveniji velik, istočasno pa opazamo večjo skrb za varstvo narave pri posameznikih. To pa se seveda odraža tudi v kršitvah, zato je število prekrškovnih postopkov večje.

Akcije nadzora, kot ena od oblik rednega dela, so se izkazale koristne in učinkovite. Na tak način hitro in v kratkem času pridobimo informacijo o stopnji implementacije določenih zahtev predpisa na območju cele države. Istočasno pa tak način dela prispeva k poenotenju dela in k večji preglednosti spremljanja ter tudi kaže na pomanjkljivosti. V letu 2007 je bila najbolj obsežna akcija nadzora odlagališč odpadkov, ki smo jo izvedli v dveh delih (pomlad/jesen). Poostren nadzor na odlagališčih je prispeval k bolj usklajenemu delovanju teh obratov.

Še vedno pa ugotavljamo, da se stanje na področju ravnanja z odpadki, ki nastajajo pri gradbenih delih, kljub opravljenemu delu inšpektorjev le počasi izboljšuje. Sistem zbiranja in predelave teh odpadkov še ni vzpostavljen v celoti in na območju cele države, pomanjkljivo je poznavanje določil predpisa s strani zavezancev, na drugi strani pa nedelovanje sistema povzroča nejasno razmejene odgovornosti med investitorjem in izvajalcem gradbenih del za ravnanje z gradbenimi odpadki. Ugotavljamo tudi, da upravne enote pri izdaji gradbenih in uporabnih dovoljenj ne upoštevajo določil predpisa. Dokler za kršitve na tem področju ne bo možno izrekanje denarnih kazni, tudi ni možno pričakovati izboljšanja stanja.

Število prejetih prijav je v porastu in predstavljajo v povprečju 35 % inšpekcijskega nadzora. Prijave se največ nanašajo na področja malih kurilnih naprav, komunalnih odpadnih voda (greznice), odlaganje raznih odpadkov v okolje ter vse pogosteje tudi na področju varovanja narave in posegov na vodna in priobalna zemljišča. Pogoste so tudi prijave smradu.

Porast prijav, ki se pogosto nanašajo na onesnaževalce manjšega pomena in jih inšpektorji nikakor ne morejo vedno obravnavati v razumnem roku, onemogoča izvajanje načrtovanega

dela, ki temelji na velikosti in pomembnosti onesnaževalca. Večinoma gre pri prijavi za zadevo lokalnega pomena, ki po svoji izvorni pristojnosti sodijo v urejanje lokalne skupnosti. K visokemu številu prijav prispeva tudi nepoznavanje ali pa izigravanje prepisov s strani investitorjev, predvsem na področju varstva narave in zaščite voda. Ugotavljamo, da organi Upravnih enot pri vodenju upravnih postopkov ne upoštevajo zahtev predpisov s področja varstva okolja, narave in zaščite voda.

Povečuje se tudi število vprašanj medijev in občanov preko e-pošte. Za razjasnitev najpogostejših vprašanj smo pripravili kratka pojasnila dostopna na naših spletnih straneh.

Ugotavljamo, da so izvajalci javnih služb varstva okolja slabo seznanjeni z zakonodajo, predvsem pa ne upoštevajo določil upravnega postopka. Na področju izvajanja dimnikarske službe prevladujejo prijave, ki se nanašajo na slabo kvaliteto opravljenih storitev, veliko negotovanja pa je tudi zaradi cen. V letu 2007 so bili neredki primeri, ko lahko govorimo o zlorabi zaupanja javnega pooblastila, pojavljali pa so se tudi izvajalci, ki so se oglaševali za koncesionarje, pa to niso bili.

Tudi v letošnjem letu so spremembe v zakonodaji prinesle povečan obseg dela inšpekcije za okolje in naravo. Ne glede na dejstvo, da materialni predpisi določajo vzpostavitev nadzorne službe na področju varstva okolja, narave in voda, ki bi lahko močno razbremenile delo inšpektorjev, te službe niso bile vzpostavljene. Po drugi strani pa ugotavljamo, da se številne prijave nanašajo na zadeve, ki jih samostojno urejajo lokalne skupnosti in bi jih lahko tudi nadzirale. Vendar pa občine še niso vzpostavile svojih nadzornih služb, kar se odraža v porastu prijav na naš naslov.

Povečan obseg dela je inšpektorjem za okolje prinesel tudi Zakon o prekrških, kar potrjuje število uvedenih postopkov in izrečenih glob. Učinek tega kaže tudi koristne učinke, saj so inšpektorji pri zavezancih dosegli, da so bolj dosledno in v predpisanih rokih izpolnili inšpekcijske ukrepe.

Tabela 1: Statistični prikaz inšpekcijskega dela po območnih enotah v letu 2007

OE	pregledi - število	ukrepi – število				prekršek - število		kaznivo dejanje
		odločba	opozorilo	sklep o izvršbi	ostali sklepi	plačilni nalog	odločba	
	redni, izredni							predlog
CELJE	1080	51	296	24	85	20	40	0
KOPER	449	23	53	14	44	14	30	0
KRANJ	632	41	89	6	45	7	15	0
LJUBLJANA	2888	215	467	30	450	141	42	0
MARIBOR	2153	283	252	36	318	48	64	1
MURSKA SOBOTA	860	52	74	7	109	11	25	1
NOVA GORICA	832	35	177	5	26	0	5	0
NOVO MESTO	486	39	88	32	32	17	22	0
SKUPAJ	9380	739	1496	154	1109	258	243	2

Diagram 1: Realizacija plana 2007

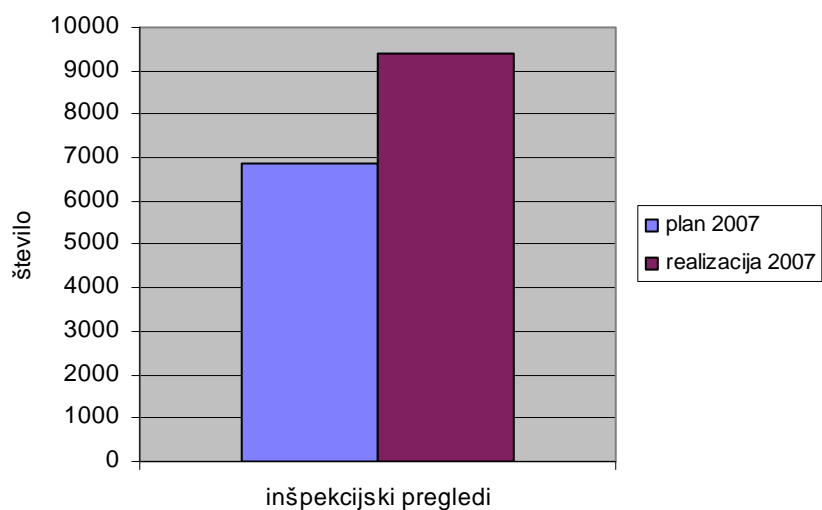
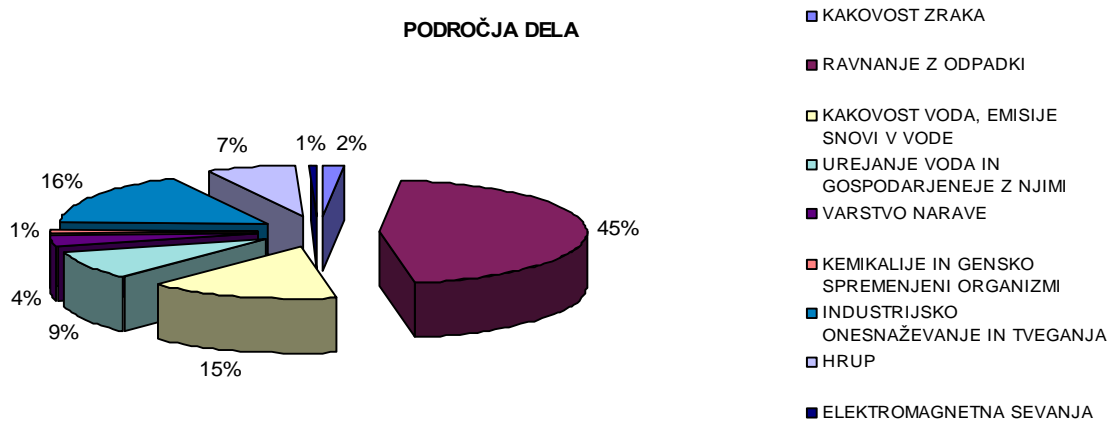

Diagram 2: Realizacija 2007 po področjih dela

3. INŠPEKCIJSKO NADZORSTVO PROSTORSKE INŠPEKCIJE

3.1. PRISTOJNOST IN POOBLASTILA

Na podlagi določil Zakona o graditvi objektov (ZGO-1 – UPB1; Ur. l. RS, št. 102/04, 111/05 – odl. US, v nadaljevanju ZGO-1) inšpektorji nadzirajo:

- ali so bili pri prostorskem načrtovanju upoštevani predpisi s področja urejanja prostora;
- ali so bili pri projektiranju upoštevani predpisi s področja graditve objektov;
- ali so izpolnjeni pogoji za začetek gradnje oz. drugih del po tem zakonu;
- ali se gradnja izvaja skladno z izdanim gradbenim dovoljenjem;
- ali se objekti gradijo ter ali so zgrajeni in vzdrževani tako, da zagotavljajo zanesljivost in izpolnjujejo bistvene zahteve po tem zakonu;
- ali so izpolnjeni pogoji za začetek uporabe objektov po tem zakonu;
- ali udeleženci pri graditvi objektov, ko opravljajo dejavnost prostorskega načrtovanja, projektiranja, revidiranja, gradnje in gradbenega nadzora, izpolnjujejo pogoje, določene s tem zakonom.

Področje dela je določeno tudi v:

- Zakonu o urejanju prostora (ZUreP; Ur. l. RS, št. 110/02) s spremembami, ki jih je vnesel Zakon o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt; Ur. l. RS, št. 33/07), in v podzakonskih predpisih (23).

Gradbena inšpekcija nadaljuje tudi postopke po določbah Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (ZUN; Ur. l. SRS, št. 18/84, 37/85, 29/86; Ur. l. RS, št. 26/90, 18/93, 47/93, 71/93, 44/97 in 23/02 - odločba US) ter Zakona o graditvi objektov (ZGO; Ur. l. SRS, št. 34/84 in 29/86; Ur. l. RS, št. 59/96, 45/99 in 52/00), ki sta prenehala veljati 1. 1. 2003. Število teh se zmanjšuje, ker postopke zaključujemo.

Osnovni cilji pri delu gradbene inšpekcije so:

- čim bolj učinkovito nadzorovanje nedovoljenih gradenj;
- v vseh fazah graditve objektov zagotoviti izpolnjevanje z zakonom predvidenih bistvenih zahtev glede lastnosti objektov;
- zagotoviti izpolnjevanje predpisanih pogojev in kvaliteto dela pri opravljanju dejavnosti v zvezi z graditvijo objektov.

Vsa dejanja in postopki gradbene inšpekcije so namenjena doseganju teh osnovnih ciljev. Dodaten cilj je bil tako tudi v vodenju prekrškovnih postopkov.

3.2. ORGANIZACIJA DELA

V sektorju za prostor sta:

- gradbena in
- geodetska inšpekcija.

Na dan 31. 12. 2007 je bilo v IRSOP 70 gradbenih inšpektorjev, in sicer v Uradu glavne inšpektorice direktor inšpekcije in 2 inšpektorja, v območnih enotah 67 inšpektorjev. 61 inšpektorjev ima ustrezno izobrazbo, ki jo ZGO-1 določa za gradbenega inšpektorja, 9 inšpektorjev izpolnjuje pogoje za delo na podlagi prehodnih določb zakona.

Število gradbenih inšpektorjev v posamezni območni enoti:

OE CE	9	OE MB	14
OE KP	8	OE MS	4
OE KR	5	OE NG	5
OE LJ	17	OE NM	5

Geodetski inšpektor je 1 in ima tudi pooblastilo gradbene inšpekcije, zato vodi tudi postopke gradbene inšpekcije.

3.3. UGOTOVITVE PRI DELU

3.3.1. Gradbena inšpekcija

Osnovna naloga gradbene inšpekcije je nadzor nad udeleženci pri graditvi objektov, nadzor nad gradnjo, nad pogoji za začetek uporabe objektov, nad gradbenimi proizvodi, nadzor nad skladnostjo gradnje objektov s prostorskimi predpisi s ciljem preprečevati nedovoljene gradnje (nelegalne, neskladne, nevarne gradnje in nelegalni kopi).

V okviru te naloge smo določili prioritete pri nadzoru tako po vrsti gradenj kot tudi po območjih nadzora, izbranih predvsem glede na obseg škode, ki bi bila lahko v primeru nedovoljene gradnje in drugih nezakonitih dejanj ter nepravilnosti povzročena pri gradnji.

Splošna ocena stanja na inšpekcijskem področju kaže, da se zmanjšuje število nelegalnih gradenj (objekti, zgrajeni brez dovoljenj - zanje inšpektor naloži odstranitve) že od leta 2002. V letu 2002 so gradbeni (tedaj urbanistični) inšpektorji izdali 1657 odločb o odstranitvi, v letu 2003 še 953 takih odločb, 890 v letu 2004, 995 v letu 2005, 905 v letu 2006 in 826 v letu 2007. Večina nedovoljenih gradenj se po posameznih območjih ugotavlja na zazidljivih območjih kot nadomestne gradnje. V določenih primerih so si investitorji pridobili le lokacijsko informacijo in niso nadaljevali s postopkom pridobivanja gradbenega dovoljenja. Zaradi tega je sledil inšpekcijski ukrep. Inšpekcijski zavezanci so v večini primerov sledili inšpekcijski odločbi in si pridobili gradbeno dovoljenje.

Bistveno se zmanjšujejo nelegalne gradnje na kmetijskih zemljiščih.

Še vedno je na posameznih območjih kar precejšnje število neskladnih gradenj – to je gradenj v nasprotju s pridobljenim gradbenim dovoljenjem. Vedno več je primerov neskladnih gradenj, ker si investitorji ne pridobijo PZI dokumentacije, dela pa izvajajo v lastni režiji in velikokrat brez nadzornika.

Kot primer navajamo gradnje na vinogradniških območjih, ko se pod pretvezo gradnje zidanic gradijo vikendi oziroma stanovanjske hiše. Ne glede na namembnost UE registrirajo stalno bivališče v zidanicah. Občine s spremembami izvedbenih prostorskih aktov podpirajo take gradnje.

Določene težave so v zvezi z namembnostjo in spremembo rabe objekta. Gradbena inšpekcija ima pristojnost nadzora nad gradnjo objekta. Investitorji v posameznih primerih nič ne gradijo, do spremembe pa prihaja pri vplivih na okolje zaradi dejavnosti, ki se tam vrši, kar pa ni gradnja po določbah veljavnega zakona.

Za zadnja 3 leta moramo omeniti, da je v primerjavi s prejšnjimi leti večje število odločb izdanih v zvezi z enostavnimi objekti, za katere gradbeno dovoljenje sicer ni potrebno, ker se lahko gradijo neposredno na podlagi določb Pravilnika o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, o pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči. Ker pa investitorji ne izpolnijo vseh pogojev, določenih v tem Pravilniku, se takšne gradnje štejejo za nelegalne. Pogoji, ki jih investitorji ne izpolnjujejo so predvsem varstveni pasovi komunalne infrastrukture, odmiki od sosednjih meja, pogoji za gradnjo na varovanih območjih.

S spremembo zakonodaje, ki omogoča tudi tehnične posodobitve in investicijsko vzdrževanje objektov brez gradbenih dovoljenj, se je pojavila porast kršitev zaradi nelegalnih rekonstrukcij objektov pod pretvezo investicijskih vzdrževanj in posodobitev. Problematični so tudi posegi v nosilne konstrukcije večstanovanjskih objektov, vendar so gradbeni inšpektorji v takih primerih hitro reagirali in ukrepali.

V zvezi z vgrajevanjem gradbenimi proizvodov pričakujemo še določene težave, predvsem pri sestavljenih proizvodih, ki se nanašajo na požarno varstvo, racionalno rabo energije, dokazovanje mehanske odpornosti po evrokodah. V nekaterih primerih opazimo, da prihaja do neustrezne rabe gradbenih proizvodov. Kot primer navajamo, da so gradbeni inšpektorji obravnavali vgrajevanje kanalizacijskih cevi in vgrajevanje sanitarnih kabin pri gradnji stanovanj za trg in pri tem ugotovili kar nekaj nepravilnosti. O svojih ugotovitvah so obvestili tržno inšpekcijo. Da bi bilo delovanje gradbenih inšpektorjev v zvezi z vgrajevanjem gradbenih proizvodov uspešnejše, bi bilo priporočljivo, da tudi tržna inšpekcija o svojih ugotovitvah obvešča gradbeno inšpekcijo. V bodoče pričakujemo večje število inšpekcijskih primerov na posameznih območjih, saj veliko izvajalcev, nadzornikov in tudi projektantov ne pozna zakonodaje s področja kvalitete gradbenih proizvodov.

Natančnejše stanje o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije je razvidno iz Tabele 2.

V nadaljevanju natančneje opisujemo delo gradbene inšpekcije po posameznih prioritetah pri delu, določenih z letnim planom. Podatki o številu posameznih dejanj in ukrepov po prioritetah so razvidni tudi iz Tabele 1.

3.3.1.1. Prioritete po vrstah gradenj

Nadzor nad gradnjo za trg

Gradbeni inšpektorji so intenzivno opravljali nadzor predvsem pri stanovanjskih in javnih objektih ter pri poslovnih stavbah. Pri nadzoru so še posebej kontrolirali kvaliteto vgrajenih gradbenih proizvodov (opremljenost z ustreznimi listinami) in upoštevanje predpisanih postopkov pri vgrajevanju proizvodov. Večje nepravilnosti niso bile ugotovljene. Splošna ugotovitev je, da proizvajalci, predvsem pri zahtevnih gradbenih proizvodih, s težavo sledijo zahtevam zakonodaje oziroma standardov kljub dolgim prehodnim obdobjem. Zahteve so povezane s stroški.

Kljub spremembi davčne zakonodaje v zvezi s prometom nepremičnin (davek na dobiček v primeru preprodaj) ugotavljamo, da se predelave večjih stanovanj v večstanovanjskih objektih kot tudi družinskih hiš v manjša stanovanja nadaljujejo. Pri tem mnogokrat niti ne gre za gradnje v smislu gradbenih del kot tudi ne za spremembo namembnosti objektov, običajno se povečajo le vplivi objekta na okolico. Pri tem nadzoru je vzpostavljeno redno obveščanje davčne inšpekcije.

Inšpektorji so v obravnavanem obdobju pregledali 978 objektov, izdali 58 odločb, 12 sklepov za denarno prisilitev, izrekli 11 denarnih kazni po ZIN, izdali 60 ukrepov za storjene prekrške in opravili 3 prisilne izvršitve odločb.

Nadzor nad gradnjo industrijskih in infrastrukturnih objektov

Gradbeni inšpektorji so opravljali kontrolo predvsem tistih objektov, ki imajo vplive na okolje; ti predstavljajo zahtevne objekte po predpisih o graditvi objektov, še posebno tisti, ki sodijo med bodoče IPPC zavezance s področja okolja. Pri IPPC zavezancih (približno 30 velikih podjetij) so pregledovali stanje dovoljenj ter skladnost uporabe objektov in naprav z dovoljenji. Aktivnosti potekajo v sklopu prevzemanja predpisov in ureditve EU, predvsem v smeri pridobitve potrebnih uporabnih dovoljenj za vse objekte in naprave.

Gradbeni inšpektorji so ugotovili, da ima večina objektov in naprav ustrezna uporabna dovoljenja. Vendar je potrebno poudariti, da se gospodarstvo izredno hitro prilagaja potrebam, pri tem pa so predmet sprememb tudi objekti in naprave.

Pregledali so 1030 objektov, izdali 94 odločb, 27 sklepov za denarno prisilitev, izrekli 9 denarnih kazni po ZIN, izdali 43 ukrepov za storjene prekrške in opravili 3 prisilne izvršitve odločb.

Nadzor nad rekonstrukcijami starih objektov

Opravljen je bil intenziven nadzor predvsem v mestnih jedrih in drugih gosto naseljenih območjih, kjer bi bile posledice eventualnih nepravilnosti lahko najtežje. Večje nepravilnosti niso ugotovljene, kršitve predpisov se pojavljajo predvsem v primerih, kjer se objekti rekonstruirajo in dozidujejo z namenom bodoče prodaje. Največkrat je ugotovljena gradnja z namenom predelave objektov v stanovanja in manjše lokale.

Gradbeni inšpektorji so pregledali 1281 objektov, izdali 164 odločb, 12 sklepov za denarno prisilitev, izrekli 9 denarnih kazni po ZIN, izdali 58 ukrepov za storjene prekrške in opravili 2 prisilni izvršitvi odločb.

Gradbeni inšpektorji so izdali tudi večje število odločb, v katerih so odredili vzdrževalna dela na objektih po določbah 154. čl. ZGO-1. Prednostno so obravnavali objekte, v katerih ljudje bivajo oz. delajo in objekte, ki so locirani ob javnih površinah in so v takem stanju, da

ogrožajo ljudi in premoženje. Med slabo vzdrževanimi objekti so objekti v postopku denacionalizacije in spomeniško zaščiteni objekti, za katere iz drugih razlogov ni rešeno lastništvo ali so lastniki (največkrat dediči zadnjih lastnikov) v tujini. V to kategorijo sodijo tudi objekti v lasti socialno šibkih lastnikov, ki objektov niso sposobni vzdrževati. V teh primerih tudi gradbena inšpekcija težko hitro in učinkovito ukrepa.

Nadzor nad nedovoljenim odvzemanjem mineralnih surovin in nad vgrajevanjem mineralnih surovin

Gradbeni inšpektorji so nadaljevali z intenzivnim nadzorom nelegalnih črpališč mineralnih surovin. Novih nedovoljenih kopov je vse manj, v nekaterih področjih pa jih praktično ni več. Poleg večletnega intenzivnega nadzora gradbene inšpekcije so k temu pripomogli tudi učinkovitejši ukrepi inšpektorja, določeni z novim ZGO-1 – ukrep ustavitve del in vzpostavitve v prejšnje stanje oziroma sanacije pri nelegalnem kopu ter bistveno višje kazni za prekršek (do 125.178 evrov za pravno osebo, do 1.878 evrov za posameznika). Veliko je k izboljšanju stanja na tem področju pripomoglo tudi sodelovanje gradbene inšpekcije s kriminalisti in državnim pravobranilstvom. Slednji so predvsem na podlagi predlogov gradbene inšpekcije in podatkov, zbranih v postopkih gradbenih inšpektorjev, vodili odškodninske in kazenske postopke v zvezi z nelegalnimi kopi. Zahtevki so predvsem v zvezi s protipravno pridobljeno premoženjsko koristjo, ustvarjeno pri »krajci« mineralnih surovin, ki so v državni lasti, na podlagi določb zakona o rudarstvu in zakona o varstvu okolja. Od začetka leta 2005 do konca leta 2007 je bilo vloženih tožb za odškodnino iz naslova neupravičene obogatitve za cca 16.690.000 evrov.

Gradbeni inšpektorji so opravili pregled 462 kopov, izdali 28 odločb, 11 sklepov za denarno prisilitev, izdali 7 ukrepov za storjene prekrške in podali 3 obdolžilne predloge. V vseh primerih so podani tudi predlogi Državnemu pravobranilstvu za odvzem protipravno pridobljene premoženjske koristi.

Nadzor nad uporabo objektov

V ZGO-1 je določen ukrep gradbenega inšpektorja v primeru uporabe objekta (za katerega je potrebno gradbeno dovoljenje) brez uporabnega dovoljenja ter ukrep v zvezi s spremembo namembnosti objekta brez predhodno pridobljenega gradbenega in uporabnega dovoljenja. Pri tem nadzoru so imeli prednost javni objekti (trgovski, gostinski, zabaviščni, športni ipd.).

Gradbeni inšpektorji so obravnavali več primerov nelegalne uporabe novozgrajenih poslovno trgovskih objektov, ki so bili dani v uporabo brez uporabnih dovoljenj. Kot primer navajamo naslednje objekte: Hofer v Ormožu, EUROSPIN v Mariboru in razširitev EUROPARKA v Mariboru. V vseh primerih je bil izrečen ukrep po 150. čl. ZGO-1 in uveden postopek za kaznovanje zaradi storjenih prekrškov.

Po posameznih območjih je veliko kršitev zaradi uporabe objekta brez uporabnega dovoljenja pri stanovanjskih objekti. Nadzor nad uporabo stanovanjskih objektov je utežen, sam ukrep prepoved uporabe pa prestrog. Menimo, da bi bilo potrebno zadevo urediti drugače (npr. prijava stalnega prebivališča bi smela biti le na stanovanjskem objektu, za katerega je že pridobljeno uporabno dovoljenje).

Gradbeni inšpektorji so pregledali 1543 objektov, izdali 154 odločb, 45 sklepov za denarno prisilitev, izrekli 18 denarnih kazni po ZIN, izdali 77 ukrepov za storjene prekrške in opravili 10 prisilnih izvršitev odločbe. Pri tem je ugotovljeno, da v večini primerov investitorji za uporabo objektov pridobijo uporabna dovoljenja.

Nadzor nad priključevanjem nedovoljene gradnje na gospodarsko javno infrastrukturo

ZGO-1 določa, da gradbeni inšpektor upravljavcu infrastrukture z odločbo naloži, da izvrši odklop nelegalno zgrajenega objekta. Če je nedovoljena gradnja priključena preko legalne gradnje, naloži odklop tudi te. Tako so upravljavci gospodarske javne infrastrukture na podlagi odločb gradbene inšpekcije odklopili 6 objektov.

Z odklopi oziroma preprečevanjem priklopov nedovoljenih objektov bomo nadaljevali, saj se s tem učinkovito zmanjšuje možnost uporabe objekta in s tem število nedovoljenih gradenj.

Nadzor nad delom nadzornikov, ki izvajajo gradbeni nadzor

Z ZGO-1 so določene kazni za nadzornika, če ne izpolnjuje obveznosti, ki obsegajo vse od ugotavljanja skladnosti gradnje s projekti in dovoljenji do kakovosti in uporabe gradbenih proizvodov.

Z učinkovitim in popolnim nadzorom pri gradnji objektov, kot ga morajo po zakonu opravljati nadzorniki, se bo lahko delo gradbenih inšpektorjev omejilo le na redne kontrolne preglede na gradbiščih, saj je naloga nadzornikov popolna kontrola spoštovanja zakona pri gradnji objektov.

Gradbeni inšpektorji so opravili kontrolo 239 objektov v zvezi z delom nadzornikov ter v zvezi z delom izvajalcev in projektantov. Pri tem so opravili 87 zaslišanj, izdali 4 odločbe za odpravo nepravilnosti in izdali 13 ukrepov za storjene prekrške.

Nadzor nad delom projektantov, revidentov, izvajalcev in odgovornih vodij del

V letu 2007 smo nadaljevali tudi s kontrolo dela navedenih udeležencev pri graditvi objektov. Gradbeni inšpektorji so s tem v zvezi opravili pregled 560 objektov (v letu 2006 npr. 477, v letu 2005 429, v letu 2004 pa 314), 270 zaslišanj, izdali 34 odločb, s katerimi so naložili odpravo nepravilnosti, izrekli 34 ukrepov za storjene prekrške ter izdali 2 sklepa za denarno prisilitev k izpolnitvi z inšpekcijsko odločbo naloženega dejanja.

3.3.1.2. Prioritete po območjih nadzora

Nadzor nad varovanimi in zaščitnimi območji:

- območja zaščite po predpisih o varstvu narave

V območju TNP vodimo postopke za objekte, obravnavane v Uredbah o prostorskih ureditvenih pogojih za sanacijo degradiranega prostora na območju Triglavskega narodnega parka v občinah Bled, Bohinj, Bovec in Tolmin. Uredbe obravnavajo 76 objektov, za katere so bile v letu 1993 vložene vloge za odlog izvršbe inšpekcijske odločbe. Vseh 76 objektov je v postopku gradbene inšpekcije.

V območju TNP so bile v letu 2007 začete 4 izvršbe inšpekcijskih odločb, zaključeni pa sta 2. V enem primeru je bil objekt legaliziran, v drugem pa je zavezanec objekt sam odstranil. V dveh primerih se zaradi vloženih tožb izvršilni postopek še ni zaključil. Izdane so bile 3 nove odločbe za odstranitev objektov.

V zvezi z objekti, ki so v Uredbah predvideni za legalizacijo s pogoji sanacije in so bila izdana gradbena dovoljenja, je bilo izdanih 6 odločb, s katerimi je odrejena prepoved uporabe objekta, ker zanj še ni pridobljeno uporabno dovoljenje.

Čeprav je bilo uvedeno veliko število novih postopkov, pa v večini primerov niso bile ugotovljene kršitve predpisov, nad katerimi izvaja inšpekcijsko nadzorstvo gradbena inšpekcija.

Opravljeni so bili tudi redni kontrolni pregledi območja Ljubljanskega barja, ki je predvideno za bodočo zaščito krajinskega parka Strunjan, pri čemer niso bile ugotovljene večje nepravilnosti.

- območja zaščite po predpisih o varstvu kulturne dediščine

Opravljeni so bili redni pregledi starih mestnih jeter Maribora, Kranja, Celja, Novega mesta in drugih, ki so zaščiteni kot arhitekturna dediščina. Ugotovljene so predvsem prenove – rekonstrukcije starih objektov, v večini primerov z ustreznimi dovoljenji.

- zaščiteni območja vodnih virov

Območja pregledujemo predvsem v zvezi z možnostjo nedovoljenega odkopavanja mineralnih surovin, ki pa so glede na posledice, predvsem odlaganja odpadnih materialov v nastale izkope, tudi najbolj nevarna za okolje, podtalnico in s tem tudi vodne vire.

Opravljenih je bilo več pregledov na območju na Gorenjskem – v območju Kranja in Šenčurja, Murske Sobote, Maribora in Posavja. Večje število novih nedovoljenih odkopavanj pri tem ni bilo ugotovljeno.

V varovanih območjih so gradbeni inšpektorji opravili pregled 1804 objektov, izdali 220 odločb, 52 sklepov za denarno prisilitev, izrekli 19 denarnih kazni po ZIN, izdali 132 ukrepov za storjene prekrške in opravili 14 prisilnih izvršitev odločb. **Večje nepravilnosti niso bile odkrite.**

Nadzor nad območji razpršene gradnje

Opravljene so bile redne kontrole območij, kjer se pojavljajo posamične ali skupinske gradnje izven območij naselij in izven območij zazidljivih površin - predvsem na območjih kmetijskih, gozdnih, vodnih in drugih površin, kjer izdaja dovoljenj za gradnjo po zakonu praviloma ni možna. Nastajanje novih počitniških ali podobnih zaselkov v območju kmetijskih in gozdnih površin ni bilo ugotovljeno.

V območjih razpršene gradnje so gradbeni inšpektorji pregledali 5474 objektov, izdali 611 odločb, 139 sklepov za denarno prisilitev, izrekli 43 denarnih kazni po ZIN, izdali 215 ukrepov za storjene prekrške in opravili 30 prisilnih izvršitev odločb.

3.3.1.3. Učinkovitost nadzora

Izvajanje upravnih izvršb inšpekcijskih odločb

Inšpekcijski zavezanci so v letu 2007 v začetih postopkih upravnih izvršb sami odstranili 547 nedovoljeno zgrajenih objektov. V postopku prisilnih upravnih izvršb po drugi osebi je bilo pričetih 38 izvršb, od tega jih je bilo prisilno odstranjenih 16 objektov, ostale objekte pa so odstranili inšpekcijski zavezanci sami.

Med izvršbami večjih objektov omenjamo: odstranitev dveh nedovoljeno zgrajenih počitniških objektov – Počitniškega doma Jeruzalem v Strunjanu (cca 3000m²) in počitniške hiše na Baredih. Odstranjen je bil tudi servisno skladiščni objekt GTC na Kopah in večji gostinski objekt na Ptuju.

Pri vrstnem redu upravnih izvršb (prisilna odstranitev nedovoljenih posegov v prostor) smo upoštevali kriterije kot so varovana območja, ogrožanje okolja, varnosti ljudi in prometa, izpostavljenost v prostoru, javno korist ipd.

Za primerjavo dodajamo, da so gradbeni inšpektorji v letu 2005 uvedli 207 postopkov prisilnih upravnih izvršb, v letu 2006 175 in v letu 2007 38. Iz tega je razvidno, da

inšpekcijski zavezanci sledijo izrečenim inšpekcijskim odločbam in sami odstranjujejo nedovoljeno zgrajene objekte.

Viden je uspeh intenzivnega opravljanja prisilnih odstranitv nelegalnih gradenj v zadnjih letih, saj sedaj že več kot 1/2 zavezancev objekt odstrani sama tik pred prisilno odstranitvijo. Prav tako se tudi zaradi intenzivnega opravljanja prisilnih odstranitv zmanjšuje število novo nastalih objektov, pri katerih bi bila potrebna prisilna odstranitev.

V večjem delu postopkov gradbene inšpekcije se tako uporabijo druga prisilna sredstva, kot so opozorila po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru, kazni po določbah Zakona o upravnem postopku in Zakona o graditvi objektov ter globe, izrečene v postopku o prekršku, s katerimi se doseže namen opustitve kršenja zakona ali vzpostavitve zakonitega stanja.

Prisilna odstranitev objekta bo tako v postopku gradbene inšpekcije le še ukrep v skrajni sili, ko z drugimi sredstvi ne bo mogoče doseči zakonitosti.

Denarno prisiljevanje k izvršitvi ukrepov in kaznovanje za prekrške

Gradbeni inšpektorji so izrekli 32 kazni z denarno prisilitvijo po Zakonu o splošnem upravnem postopku, 59 kazni z denarno prisilitvijo po ZGO-1 in 146 plačilnih nalogov po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru. Od teh posebej omenjamo pet sklepov v skupnem znesku cca 320.000,00 evrov, izdanih zaradi nespoštovanja prepovedi uporabe nelegalnega parkirišča za potrebe pretovora avtomobilov inšpekcijskega zavezanca LUKE KOPER.

Tem kaznim lahko prištejemo tudi velik del od 404 izdanih plačilnih nalogov po določbah Zakona o prekrških in velik del kazni, izrečenih s 171 odločbami po istem zakonu. Natančnejši podatki so razvidni iz tabel v nadaljevanju teksta.

Izključitev iz gospodarske javne infrastrukture

ZGO-1 določa, da gradbeni inšpektor z odločbo naloži upravljavcu gospodarske javne infrastrukture, da izvrši odklop nedovoljeno zgrajenega objekta. Če je nedovoljena gradnja priključena preko legalne gradnje, naloži tudi odklop slednje.

Upravljavci gospodarske javne infrastrukture so na podlagi odločb gradbene inšpekcije odklopili 6 objektov zgrajenih brez dovoljenj ali objektov z dovoljenji, vendar je bila preko njih priključena nedovoljena gradnja.

Zasegi sredstev, uporabljenih pri nedovoljeni gradnji

ZGO-1 določa, da se za predmete, namenjene izvajanju del pri nedovoljeni gradnji, izreče varstveni ukrep odvzema. Določa tudi, da gradbeni inšpektor z odločbo odredi zaseg predmetov, s katerimi se izvaja nedovoljena gradnja.

V letu 2007 je bila izdana 1 odločba gradbene inšpekcije o zasegu. V ostalih primerih zaseg ni bil potreben, ker so zavezanci spoštovali ukrep gradbene inšpekcije. Kar pa je bilo doseženo z izvršbami po 148. čl. ZGO-1 – finančno prisiljevanje k izpolnitvi naložene obveznosti iz inšpekcijske odločbe.

Označitev inšpekcijskih ukrepov

ZGO-1 določa možnost označevanja inšpekcijskih ukrepov in prepovedi na nedovoljenih gradnjah. To vsekakor prispeva k obveščanju javnosti in posameznih oseb o inšpekcijskih ukrepih ter o delu inšpekcije.

V letu 2007 je bil v 20 primerih z opozorilom označen objekt, na katerega se je nanašal inšpekcijski ukrep. Odstranitev opozorila, pritrjenega s pečatom, se šteje za kaznivo dejanje. V primeru odstranitve inšpektor poda kazensko ovadbo.

3.3.1.4. Redno nadzorstvo, druge aktivnosti

Gradbena inšpekcija je izdala 1367 odločb (za primerjavo – v letu 2006 1.568).

Največ odločb – 440 je izdanih v zvezi s stanovanjskimi stavbami (v letu 2005 npr. 703, v letu 2006 pa 577), 22 v zvezi z manjšimi nestanovanjskimi stavbami - v glavnem pomožnimi objekti, 134 v zvezi z gostinskimi, trgovskimi in podobnimi stavbami itd. V navedenem številu odločb so vštete vse odločbe, tako o odpravi nepravilnosti kot tudi o odstranitvi nedovoljeno zgrajenih objektov ali delov objektov.

Iz zgoraj navedenih podatkov o izdanih odločbah, ki se z leti zmanjšujejo, je vsekakor sklepati, da so udeleženci pri graditvi v obravnavanem obdobju bolj spoštovali določbe ZGO-1 in podzakonske predpise.

Davčni upravi smo v izterjavo ažurno odstopali neplačane denarne kazni, neplačane upravne takse, neporavnane stroške upravnih izvršb in druge stroške, ki nastanejo v inšpekcijskem postopku. Redno so bili podani predlogi državnemu pravobranilstvu za odvzem protipravno pridobljene premoženjske koristi in za plačilo odškodnine v primerih nedovoljenega odvzemanja mineralnih surovin.

Gradbeni inšpektorji so intenzivno reševali in zaključevali stare, nerešene zadeve.

Pozornost gradbene inšpekcije je bila usmerjena tudi k Pravilniku o mehanski odpornosti in stabilnosti objektov, s katerim se v slovenski prostor vnaša uporaba evrokodov - evropskih standardov, ki določajo načela in pravila za zagotovitev varnosti, uporabnosti in trajnosti objektov.

Zaradi ureditev trga po priključitvi Slovenije Evropski Uniji in s tem enostavnejšega pretoka blaga in delovne sile v okviru EU je bila večja pozornost gradbene inšpekcije namenjena nadzoru vgrajevanja gradbenih proizvodov in opravljanja storitev s področja graditve objektov tako pri pravnih osebah kot tudi fizičnih osebah. Ustreznost gradbenih proizvodov je eden bistvenih pogojev za doseganje glavnih zahtev za objekte (9. člen ZGO-1). Izkazalo se je, da bil je poostren nadzor in sodelovanje s tržno inšpekcijo, ki pri tem opravlja nadzor nad proizvodnjo in prometom z gradbenimi proizvodi, nujen, čeprav so izvajalci za večino pregledanih proizvodov dostavili ustrezna dokazila.

Poleg tega, da gradbeni inšpektorji izvajajo inšpekcijski nadzor sodelujejo tudi kot člani v Odboru za koordinacijo v gradbeništvu pri Ministrstvu za gospodarstvo, Sosvetu za statistiko gradbeništvu pri Statističnem uradu RS, Svetu za tehnična soglasja, ki deluje v okviru Zavoda za gradbeništvo Slovenije (ustanovilo ga je Ministrstvo za gospodarstvo), kjer se pripravljajo in urejajo ustrezni predpisi in pogoji na področju gradbeništvu.

Največ prijav s strani občanov je bilo v zvezi s postavitvijo enostavnih objektov in izvedbo del, za katera ni več potrebno pridobiti gradbenega dovoljenja. Med taka dela sodijo npr. obnove, prenove gospodarske javne infrastrukture in vzdrževalna dela na njej, postavljanje enostavnih objektov na objektih gospodarske javne infrastrukture, različna zemeljska dela na kmetijskih, gozdnih in drugih površinah, zunanje ureditve javnih in drugih površin, postavljanje različnih provizorijev, naprav za obveščanje, vzdrževalna dela na objektih ipd. Pojasnjevanja občanom-prijaviteljem in ugotavljanje dejanskega stanja v zvezi s temi vrstami enostavnih objektov je zahtevalo od inšpektorjev veliko dodatnega dela.

Intenzivnost gradenj v romskih naseljih v občinah Črnomelj, Metlika in Novo mesto se je v letu 2007 zmanjšala. Do legalizacij teh naselij še ni prišlo. Nekatere legalizacije bodo možne po uveljavitvi novih prostorskih aktov. Učinkovite izvršbe niso možne, ker so objekti vseljeni.

Problemi v zvezi z nedovoljenimi gradnjami se zmanjšujejo, tako po številu kršitev zakona kot tudi po teži kršitev. Tako so npr. v letu 2007 gradbeni inšpektorji izdali 1.366 odločb, 1.568 v letu 2006, 1.825 v letu 2005, 1.931 v letu 2004, 2.116 v letu 2003 in 3.183 v letu 2002 (ob praktično enakem številu inšpekcijskih pregledov).

V letu 2007 je bilo 832, v letu 2006 pa 905 odločb, s katerimi je bila naložena odstranitev nedovoljeno zgrajenih objektov ali delov objektov, druge odločbe so izdane predvsem v zvezi z odpravo raznih nepravilnosti, kot npr. imenovanje nadzornika, ureditev gradbišča ipd.

Iz Tabele 3 je razvidno tudi število dejanj in ukrepov gradbene inšpekcije po posameznih Območnih enotah Inšpektorata.

Tabela 1:

<p style="text-align: center;">LETO 2007 - JANUAR - DECEMBER</p> <p style="text-align: center;">POROČILO O IZVRŠEVANJU PLANA GRADBENE INŠPEKCIJE</p>										
TOČKA PLANA	VSEBINA NALOGE	INŠPEKCIJSKI UKREPI				IZVRŠBE			PREKRŠEK	
2,1	PRIORITETE PRI DELU GRADBENE INŠPEKCIJE	ŠTEVILO OBJEKTOV	INŠP. PREGLEDI	ZASLIŠANJA	ODLOČBE	SKLEP DEN.PRIS. ZUP	DENARNA KAZEN ZIN	IZVRŠBA PO DRUGI OSEBI	UKREP PREKR. ORGANA	OBDOLŽ. PREDLOG
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
2,1,1	PRIORITETE PO VRSTAH GRADENJ									
2,1,1,1	Nadzor nad gradnjo za trg	978	597	380	58	12	11	3	60	1
2,1,1,2	Nadzor nad gradnjo industrijskih in infrastrukturnih objektov	1030	769	460	94	27	9	3	43	
2,1,1,3	Nadzor nad rekonstrukcijo in adaptacijo objektov	1281	1025	553	164	12	9	2	58	
2,1,1,4	Nadzor nad nelegalnim odjemom in vgrajevanjem min. surovin	462	407	77	28	11			7	3
2,1,1,5	Nadzor nad uporabo objektov	1543	1146	558	154	45	18	10	77	
2,1,2	PRIORITETE PO OBMOČJIH NADZORA									
2,1,2,1	Nadzor nad varovanimi območji	1804	1222	457	220	52	19	14	132	1
2,1,2,2	Nadzor nad območji razpršene gradnje	5474	3808	2349	611	139	43	30	215	
2,1,3	NADZOR NAD UDELEŽENCI PRI GRADNJI									
3,1,3,1	Nadzor nad delom nadzornikov pri gradnji	239	166	87	4				13	
3,1,3,2	Nadzor nad izvajalci	560	420	270	33	3	3	2	34	
	V tabelo vpisujemo število dejanj, aktov itd.:									

Tabela 2:

VRSTA OPRAVIL - UKREPOV		POROČILO O DELU GRADBENE INŠPEKCIJE															ENOST. OBJ.	SKUPNO ŠTEVILLO	
		ZAHTEVNI OBJEKTI										MANJ ZAHTEVNI OBJEKTI							
		STAVBE					INŽ. OBJEKTI					STAVBE							Inž. Obj.
		Več stanov. in socialno varst. stanov. stavbe	Gostinske, trgovske in administrativne stavbe	Stavbe za promet in komunikacije	Industrijske stavbe in skladišča	Druge nestanovanjske stavbe	Objekti razp. > od 8m, mostovi, predori	Avtoceste, železnica, letališča, luke, žičnice	Energ. obj., daljnovodi, vodovodi, zbirni kanali	Druzi zahtevni inženirski objekti	Eno, dvo in več stanov. in social.- varst. stavbe	Gostinske, trgovske in administrativne stavbe	Stavbe za promet in komunikacije	Industrijske stavbe in skladišča	Druge nestanovanjske stavbe	Druzi objekti, ki niso razvrščeni med zahtevne			
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	
0.0	Inšpekcijski pregledi	199	113	6	127	74	9	35	36	35	3504	861	117	681	1894	1265	1824	10780	
0.1	Zaslišanja	85	86	4	74	34	5	21	19	22	1954	498	64	403	979	589	1075	5912	
1.1	150. člen ZGO-1 1. ali 2.tč. (odprava nepravilnosti oz. ustavitve gradnje)	2	3		1			1			22	19	1	12	13	10		84	
1.2	150. člen ZGO-1 3.tč. (prepoved uporabe)	1	4		7	3			4		13	33		27	18	4	2	116	
1.3	150. člen ZGO-1 4.tč. (prepoved vgradnje)	1			1			2	1		7	1		2	2	5		22	
1.4	152. člen ZGO-1 - nelegalna gradnja	8	6		7					1	243	45	6	41	244	84	141	826	
1.5	153. člen ZGO-1 - neskladna gradnja (ustavitev in sprem. dovoljenja)	4	1					1			82	11		5	35	2	1	142	
1.6	153. člen ZGO-1 - neskladna gradnja (odstranitev oz. uskladitev)	1							1		17	2		5	6			32	
1.7	154. člen ZGO-1 - nevarna gradnja	2	1			2					51	8		2	5	4	1	76	
1.8	155. člen ZGO-1 - nelegalni kop	1									3				5	12		21	
1.9	156. člen ZGO-1 - posebni primeri										1			1				2	
1.10	158. člen ZGO-1 - odklop od infrastrukturnih omrežij	2									1				3			6	
1.11	160. člen ZGO-1 - označitev ukrepa										14			2	1	3		20	
1.12	161. člen ZGO-1 - zaseg														1			1	
1.13	Odločba ZUN										1				4	1		6	
1.14	Odločba ZGO										5	3		1	4			13	
2.1	Opozorilo 33. člen ZIN	26	14	1	6	10	2	3	3	1	253	68	12	52	159	68	107	785	
2.2	Sklep o dovolitvi izvršbe			2	4	2				3	129	28	1	43	185	46	50	493	
2.3	Sklep o stroških		4		5	2		2	1		51	19	3	7	28	15	16	153	
2.4	Den. kazen 148. člen ZGO-1 - ustavitev gradnje				1						3	2						6	
2.5	Den. kazen 148. člen ZGO-1 - ostale kazni				3						8	2	1	5	9	1	6	35	
2.6	Den. kazen 298. člen ZUP										16	2		5	5	2	2	32	
2.7	Odstop denarne kazni v izterjavo				1					1	36	13	2	12	28	6	2	101	
2.8	Prisilna izvršba po 2. osebi										4	3		1	13	5	4	30	
2.9	Odstranitev ali sanacija s strani zavezanca	1	1	1	1	1				2	131	30	6	30	120	56	167	547	
3.1	Plačilni nalog ZP1	7	5	1	6	2		2		1	149	41	7	44	103	16	20	404	
3.2	Odločba prekrškovnega organa ZP1	1	7		2		2				68	18	4	13	42	6	8	171	
3.3	Obdolžilni predlog ZP1										2						1	3	
3.4	Plačilni nalog ZIN (mandatna kazen)	1			5	2				1	60	2	1	17	47	6	4	146	
3.5	Ovadbna tožilstvu														2			2	
3.6	Odstop državnemu pravobranilstvu za vložitev tožbe				2											1		3	
																		20970	

Tabela 3:

VRSTA OPRAVIL - UKREPOV		VSE OBMOČNE ENOTE								
		NOVA GORICA	NOVO MESTO	CELJE	KOPER	KRANJ	LJUBLJANA	MARIBOR	MURSKA SOBOTA	SKUPNO ŠTEVILO
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	S
0.0	Inšpekcijski pregledi	676	910	1695	175	893	2368	3456	607	10780
0.1	Zaslišanja	225	202	1070	14	317	1251	2464	369	5912
1.1	150. člen ZGO-1 1. ali 2.tč. (odprava nepravilnosti oz. ustavitev gradnje)	3	4	28		3	3	39	4	84
1.2	150. člen ZGO-1 3.tč. (prepoved uporabe)	6	22	20	1	4	3	40	20	116
1.3	150. člen ZGO-1 4.tč. (prepoved vgradnje)	5		5		3	3	4	2	22
1.4	152. člen ZGO-1 - nelegalna gradnja	52	108	131	12	88	134	262	39	826
1.5	153. člen ZGO-1 - neskladna gradnja (ustavitev in sprem.dovoljenja)	16	26	17	1	9	29	26	18	142
1.6	153. člen ZGO-1 - neskladna gradnja (odstranitev oz. uskladitev)		8	4		5	3	9	3	32
1.7	154. člen ZGO-1 - nevarna gradnja	7	6	1	6	12	10	29	5	76
1.8	155. člen ZGO-1 - nelegalni kop		1	2		2	10	5	1	21
1.9	156. člen ZGO-1 - posebni primeri					1	1			2
1.10	158. člen ZGO-1 - odklop od infrastrukturnih omrežij						4	1	1	6
1.11	160. člen ZGO-1 - označitev ukrepa				3		9		8	20
1.12	161. člen ZGO-1 - zaseg						1			1
1.13	Odločba ZUN	1	1	2		2				6
1.14	Odločba ZGO			6			5	2		13
2.1	Opozorilo 33. člen ZIN	18	157	116	18	28	301	120	27	785
2.2	Sklep o dovolitvi izvršbe	9	101	60	4	28	99	157	35	493
2.3	Sklep o stroških		1	2	3		22	21	104	153
2.4	Den. kazen 148. člen ZGO-1 - ustavitev gradnje		1			1	2	2		6
2.5	Den. kazen 148. člen ZGO-1 - ostale kazni	2	3	1	2		5	21	1	35
2.6	Den. kazen 298. člen ZUP	2	5	2	1	1	3	15	3	32
2.7	Odstop denarne kazni v izterjavo	5	21	10	3		25	31	6	101
2.8	Prisilna izvršba po 2. osebi	1	1	6	2	6	7	7		30
2.9	Odstranitev ali sanacija s strani zavezanca	14	39	85	19	32	169	182	7	547
3.1	Plačilni nalog ZP1	19	64	68	2	5	160	62	24	404
3.2	Odločba prekrškovnega organa ZP1	3	55	15	2	10	20	41	25	171
3.3	Obdolžilni predlog ZP1				1		1	1		3
3.4	Plačilni nalog ZIN (mandatna kazen)		47	8	1	5	67	5	13	146
3.5	Ovadbna tožilstvu			1	1					2
3.6	Odstop državnemu pravobranilstvu za vložitev tožbe						3			3
										20970

Planirano število inšpekcijskih pregledov je bilo določeno predvsem glede na planirane prioritete pri nadzoru.

Tabela 4:

Realizacija planiranih aktivnosti gradbene inšpekcije v letu 2007		
Vrsta opraviila in ukrepa	planirano	realizirano
Inšpekcijski pregledi (vsi)	10.000	10.780
Inšpekcijski pregledi v zvezi z uporabo objektov	1.000	1.543
Inšpekcijski pregledi v zvezi z rekonstrukcijo objektov	1.100	1.281
Inšpekcijski pregledi v zvezi z gradnjo za trg	700	978
Inšpekcijski pregledi za stanovanjske objekte	3.500	3.703
Inšpekcijski pregledi za gostinske, trgovske, poslovne stavbe	1.000	974

Število realiziranih dejanj presega število planiranih dejanj, kar potrjuje tudi pravilnost določitve prioritet pri nadzoru. Gradbeni inšpektorji namreč še vedno večino nadzorov opravijo v zvezi s prejetimi prijavi oziroma obvestili o domnevnih nepravilnostih pri gradnji, to pa pomeni, da se je tudi število prijav povečalo prav pri gradnjah, določenih v prioritetah nadzora, kar kaže na aktualnost zadev, določenih v prioritetah.

Diagram 1: Realizacija plana 2007

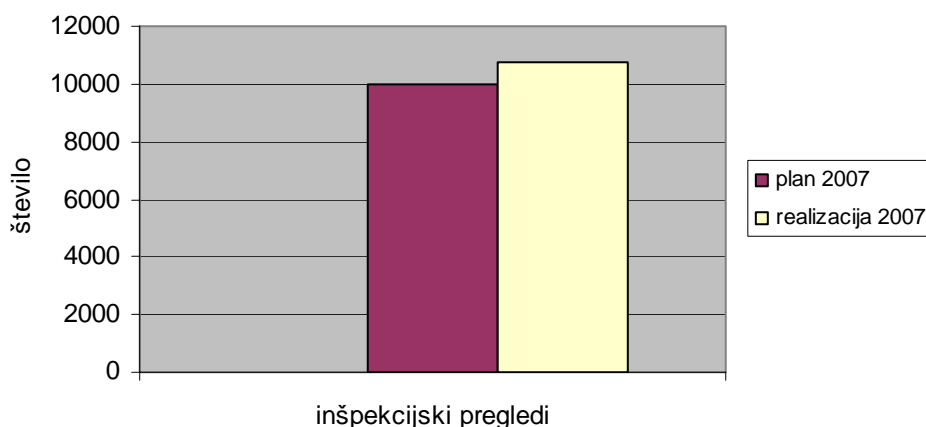
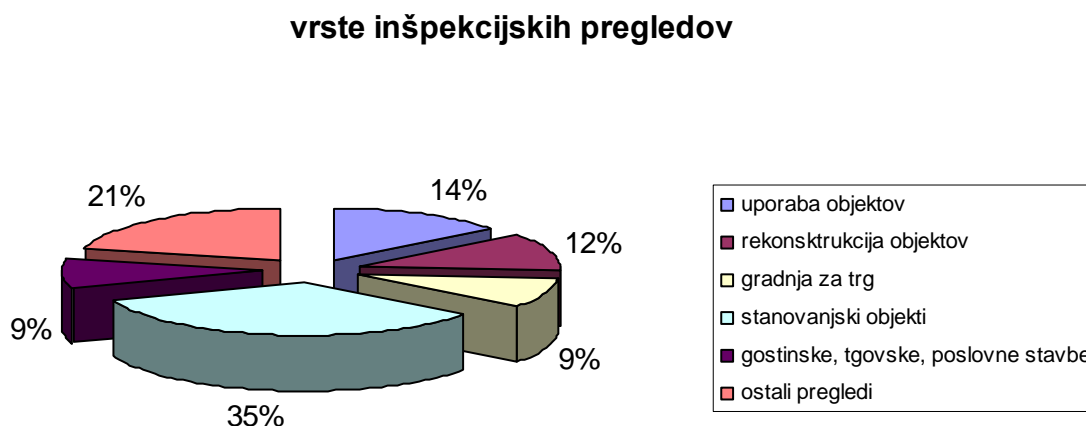

Diagram 2: Inšpekcijski pregledi 2007

3.3.2. Geodetska inšpekcija

Geodetska inšpekcija opravlja nadzorstvo nad izvajanjem zakonov in drugih predpisov s področja geodetske dejavnosti, izvajanjem geodetske dejavnosti in izvajanjem geodetskih storitev, kot to določa Zakon o geodetski dejavnosti (ZGeoD; Ur. l. RS, št. 8/00) in predpisi, izdani na njegovi podlagi.

Pristojnosti geodetske inšpekcije so določene v:

- Zakonu o geodetski dejavnosti (ZGeoD; Ur. l. RS, št. 8/00) in podzakonskih predpisih (12);
- Zakonu o evidentiranju nepremičnin, državne meje in prostorskih enot (ZENDMPE; Ur. l. RS, št. 52/00) in podzakonskih predpisih (8) ter od 24. nov. 2006 naprej v Zakonu o evidentiranju nepremičnin (ZEN; Ur. l. RS, št. 47/06);
- Zakonu o urejanju prostora (ZUreP; Ur. l. RS, št. 110/02) s spremembami, ki jih je vnesel Zakon o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt; Ur. l. RS, št. 33/07), in podzakonskih predpisih (23).

3.3.2.1. Prioritete pri delu

Kot v prejšnjih letih smo tudi v letu 2006 zaradi kadrovske težave zagotavljali le nujen nadzor nad opravljanjem geodetskih storitev.

3.3.2.2. Redno nadzorstvo, druge aktivnosti

V letu 2007 je bilo uvedenih 85 novih postopkov geodetske inšpekcije. Večina prijav se še vedno nanaša na opravljanje geodetskih storitev na terenu in na njihove domnevne nepravilnosti, čeprav se vprašanje nestrinjanja z vzpostavitev katastrske meje v naravi rešuje v sodnem postopku določitve meje. V obravnavanih primerih smo tudi preverili, ali ima geodetsko podjetje pridobljeno dovoljenje za izvajanje geodetskih storitev in ali je posamezne storitve, ki so podlaga za urejanje mej zemljišč in parcelacijo, opravljal geodet z ustrežno strokovno izobrazbo in z opravljenim posebnim strokovnim izpitom. Ugotovljene so bile posamezne nepravilnosti v zvezi z registracijo geodetskih podjetij in izobrazbo geodetov kot

izvajalcev geodetskih storitev in odgovornih geodetov. V dveh primerih je bila geodetskemu podjetju izdana odločba o odpravi nepravilnosti.

Prejeli smo tudi več prijav v zvezi z odstranitvijo mejnikov. Prijave običajno temeljijo le na obtožbah "sosedu" in so brez dokazil. Geodetska inšpekcija je v 6 primerih ugotovila in dokazala, kdo je mejnik odstranil, ter izrekla kazen.

V letu 2007 se je zaključilo evidentiranje nepremičnin, kjer je sodelovala tudi geodetska inšpekcija. Stranke so se na geodetsko inšpekcijo obračale s številnimi vprašanji in prijavi v zvezi s popisom nepremičnin, sodelovali pa smo tudi kot prekrškovni organ zaradi neoznačitve stanovanjskih enot in poslovnih prostorov pred razgrnitvijo.

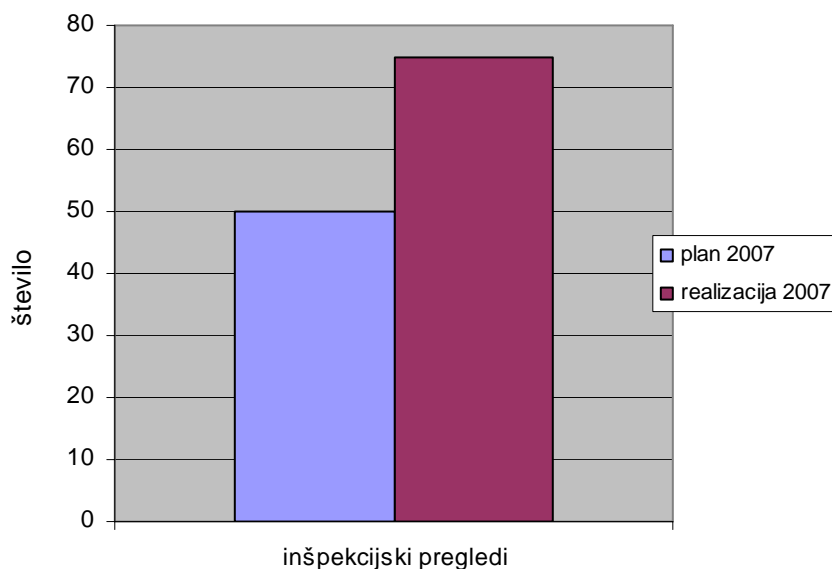
Mnogo prijav se nanaša tudi na delo sodnih izvedencev geodetske stroke in tudi na delo geodetskih uprav, čeprav geodetska inšpekcija pri tem nima pristojnosti. V takih primerih geodetska inšpekcija prijavitelja obvesti o pristojnostih posameznih organov.

Prilagamo tudi podatke o planiranih in dejansko izvršenih dejanjih geodetske inšpekcije – Tabela 5. Planirano število inšpekcijskih pregledov je bilo določeno glede na dotodanje ugotovitve glede stanja na področju geodetske dejavnosti.

Tabela 5: Realizacija planiranih aktivnosti geodetske inšpekcije v letu 2007

Vrsta opravi, ukrepa	planirano	realizirano
inšpekcijski pregledi	50	75

Diagram 3: Realizacija plana 2007

Število opravljenih pregledov presega število planiranih tudi zaradi opravljene obsežnejše kontrole geodetske inšpekcije v zvezi z izpolnjevanjem pogojev za delo pri odgovornih geodetih.

3.4. ZAKLJUČEK

Poudarek pri delu gradbene inšpekcije je bil na izvrševanju plana dela, to je predvsem na nadzoru v zvezi s prioritetaми na področju dela s čim bolj učinkovitim preprečevanjem nedovoljenih gradenj – nelegalnih in neskladnih gradenj na področju gradnje za trg, nadzoru nad rekonstrukcijami objektov, nadzoru nad varovanimi območji, nadzoru nad udeleženci pri graditvi objektov (izvajalci, nadzorniki), nadzoru nad pogoji za začetek uporabe objektov in nadzoru nad gradbenimi proizvodi.

Natančnejši podatki o tem so razvidni iz Tabele 1 »Poročilo o izvrševanju plana gradbene inšpekcije« in iz opisa v tekstu poročila.

Na nobenem področju niso bile ugotovljene posebne nepravilnosti ali večje število nepravilnosti. Podatki o postopkih in ukrepih za leto 2007 so primerljivi s podatki za leto 2006. Kot primere navajamo:

- da je bilo pri 978 objektih gradnje za trg, ki so bili v postopku gradbene inšpekcije, izdano 58 inšpekcijskih odločb (v letu 2006 npr. 954/106);
- da je bilo pri nadzoru nad varovanimi območji pri 1804 obravnavanih objektih izdanih 220 inšpekcijskih odločb;

Iz Tabele 2 »Poročilo o delu gradbene inšpekcije« so razvidna posamezna dejanja, predvsem ukrepi gradbene inšpekcije.

Število in vrsta ukrepov v letu 2007 sta primerljiva z ukrepi v letih 2006 in 2005. Ob tem moramo poudariti, da v letih 2005, 2006 in 2007 gradbeni inšpektorji vodijo tudi nov, dodaten postopek kot prekrškovni organ po določbah zakona o prekrških.

V obravnavanem obdobju so izdali 559 plačilnih nalogov in 171 odločb o prekršku, podali 5 obdolžilnih predlogov sodišču. Temu primerno se je npr. zmanjšalo število plačilnih nalogov po določbah zakona o inšpekcijskem nadzoru (v letu 2005 jih je 135, v letu 2006 pa 331 in 146 v letu 2007).

Zanimiva je npr. tudi primerjava o začetih izvršilnih postopkih prisilne odstranitve objektov. V letih 2005 smo imeli pričetih 207 postopkov, 175 v letu 2006 ter 38 v letu 2007.

Vsekakor je pri teh številkah v zadnjih letih viden uspeh intenzivnega opravljanja prisilnih odstranitvev nelegalnih gradenj, saj sedaj v izvršilnem postopku odločbe gradbene inšpekcije cca 1/2 zavezancev objekt odstrani sama tik pred prisilno odstranitvijo. Prav tako se tudi zaradi intenzivnega opravljanja prisilnih odstranitvev zmanjšuje število novo nastalih objektov, pri katerih bi bila potrebna prisilna odstranitev. V večjem delu postopkov gradbene inšpekcije se tako uporabijo druga prisilna sredstva, kot npr. opozorila, kazni po določbah Zakona o upravnem postopku in Zakona o graditvi objektov ter kazni, izrečene v postopku o prekršku, s katerimi se doseže namen opustitve kršenja zakona ali vzpostavitve zakonitega stanja. Večji del nelegalno pričetih gradenj objektov v postopku gradbene inšpekcije zavezanci odstranijo še pred uvedbo izvršilnega postopka, v mnogih primerih še pred izdajo inšpekcijske odločbe.

Pri delu gradbene inšpekcije lahko povzamemo, da se problemi v zvezi z nedovoljenimi gradnjami zmanjšujejo tako po številu kršitev zakona kot tudi po teži kršitev. Temu je prispevalo tako opravljanje številnih prisilnih izvršb gradbene inšpekcije (pri tem ustrezno informiranje medijev in druga dejanja inšpekcijskega nadzorstva) kot tudi večje kazni in drugi ukrepi, ki jih je prinesel ZGO-1.

Pri izobraževanju gradbenih inšpektorjev moramo omeniti tudi potrebo po dodatnih izobraževanjih v zvezi z nadzorom nad uporabo gradbenih proizvodov pri gradnji objektov, saj je bo to ena prednostnih nalog gradbene inšpekcije tudi v bodoče. Zdi se, da ni prave kontrole že pri dajanju proizvodov v promet, kar bi morala nadzirati tržna inšpekcija, še posebej zaradi odprtja evropskih meja, ko je prišlo do prostega pretoka blaga in se pojavljajo materiali, za katere v Sloveniji ni izdanega potrdila o skladnosti ali zanje celo ni veljavnega predpisa, kar je ugotovljeno predvsem pri tujih investitorjih. Obstaja mnogo nejasnosti, kateri predpisi in dokazila o skladnosti veljajo in katera ne.

Z novo zakonodajo pričakujemo možnost natančnega ukrepanja tudi v zvezi z uporabo objektov, spremembo namembnosti in spremembo rabe, kar je pri dosedanjem delu povzročalo kar nekaj težav. Nedorečeni so bili namreč gradbeni posegi in opravljanje dejavnosti, kar pa seveda ni pristojnost gradbene inšpekcije.

Geodetska inšpekcija je v letu 2007 uvedla 85 postopkov (57 v letu 2005, 70 v letu 2006). Večina postopkov se, kot v prejšnjih letih, nanaša na opravljanje geodetskih storitev na terenu, predvsem glede nestrinjanja z vzpostavitvijo katastrske meje v naravi, ter na nadzor nad geodetskimi podjetji. V dveh primerih je bila pri geodetskemu podjetju ugotovljena nepravilnost, zato je bila izdana inšpekcijska odločba.

4. INŠPEKCIJSKO NADZORSTVO STANOVANJSKE INŠPEKCIJE

4.1. PRISTOJNOSTI IN ORGANIZACIJA

Stanovanjska inšpekcija je v letu 2007 opravljala svoje delo na podlagi predpisov, ki določajo njeno pristojnost in sprejetega letnega načrta inšpekcijskega nadzora. Ocenjujem, da smo vse zastavljene cilje in naloge v tem letu uspešno opravili, kar je razvidno tudi iz pričujočih podatkov o opravljenih ukrepih in dejanjih. Pri vodenju posameznih inšpekcijskih postopkov smo še posebej pazili, da smo strankam-zavezancem omogočili, da čim lažje zavarujejo in uveljavijo svoje pravice in da so se zoper njih uporabili tisti s predpisi določeni ukrepi, ki so bili zanje najugodnejši. Vse prijavitelje smo v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru obveščali o svojih ukrepih.

Ob tem pa velja opozoriti, da so pričakovanja državljanov velikokrat nerealna, saj menijo, da je država (inšpektor) tista, ki bo uredila vse njihove težave. Pojasnila prijaviteljem, da lahko državni organi izvršujejo svoje delo le v okviru in na podlagi zakonskih pooblastil ne zadoščajo, zato niso pritožbe, očitki pa tudi grožnje zoper inšpektorje nič nevsakdanjega.

Pristojnost

Pristojnost stanovanjske inšpekcije in pooblastila za izvajanje inšpekcijskega nadzora določajo Stanovanjski zakon, Zakon o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb, Zakon o splošnem upravnem postopku, Zakon o inšpekcijskem nadzoru, Zakon o prekrških kot tudi drugi zakonski in podzakonski predpisi. Izvrševanje inšpekcijskega nadzora opravljajo posamezni stanovanjski inšpektorji :

- z vodenjem posameznih postopkov inšpekcijskega nadzora;
- z izdajanjem odločb sklepov in predlogov v upravnem postopku;
- v izvajanju preventivnih ukrepov, katerih namen je zagotavljanje zakonitega ravnanja inšpekcijskih zavezancev oziroma varovanje pravic drugih oseb;
- v izrekanju sankcij zoper kršitelje kot prekrškovni organ;
- v sodelovanju z drugimi državnimi organi in organi lokalnih skupnosti.

Organizacija

Stanovanjska inšpekcija, s sedežem na Vilharjevi 33, Ljubljana je sestavni del Inšpektorata RS za okolje in prostor, kot organa v sestavi Ministrstva za okolje in prostor. Delo opravljajo pet stanovanjskih inšpektorjev, ki so krajevno pristojni za območje celotne države.

4.1.1. Stanovanjski zakon (SZ)

Stanovanjski zakon določa, da inšpekcijski nadzor nad uresničevanjem javnega interesa na stanovanjskem področju opravljajo inšpektorji stanovanjske inšpekcije, pri čemer opredeljuje kot javni interes zagotavljanje takšnega stanja večstanovanjskih stavb, ki omogoča njihovo normalno rabo, ter zagotavljanje pogojev za učinkovito upravljanje večstanovanjskih stavb. Pristojnost stanovanjskega inšpektorja se konkretizira v ukrepih zoper etažne lastnike, ki ne zagotovijo, da so skupni deli vzdrževani v skladu z normativi za vzdrževanje stanovanjskih stavb, v določitvi začasnega upravnika v primerih, ko ta ni določen, pa bi po zakonu moral biti. Nadalje v ukrepih zoper posameznega etažnega lastnika, kateremu odredi vzdrževanje stanovanja tako, da se odvrne škoda, ki bi nastala drugim stanovanjem ali skupnim delom, ali

da se najemniku omogoči normalna uporaba stanovanja, kakor tudi v prepovedi opravljanje dejavnosti v stanovanju, če niso izpolnjeni pogoji določeni v zakonu. Učinkovitost upravljanja v večstanovanjskih stavbah se zagotavlja tudi z nadzorom in izrekanjem ukrepov zoper upravnike kot tudi etažne lastnike za kršitve, katere je zakon opredelil kot prekršek.

4.1.2. Zakon o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb (ZVKSES)

Zakon je stopil v veljavo 1. avgusta 2004. Namen zakona je zavarovanje kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb pred finančno nesposobnostjo investitorjev, ko ti še pred končanjem gradnje pričnejo s prodajo, pri čemer se kupci zavežejo del kupnine plačati pred izročitvijo predmeta prodaje. Nadzor nad tem, ali prodajalci pri prodaji stanovanjskih stavb in stanovanj potrošnikom ravnajo v skladu z določbami o prodaji, ki so urejene v drugem poglavju zakona, opravljajo stanovanjski inšpektorji. Če prodajalec sklepa prodajne pogodbe oziroma oglašuje prodajo v nasprotju z določbami tega zakona, mu stanovanjski inšpektor glede na vsebino kršitve prepove sklepanje prodajnih pogodb oziroma oglaševanje, ali odredi ukrepe za odpravo nepravilnosti. Kadar inšpektor oceni, da je zaradi načina in obsega kršitve to potrebno za zaščito kupcev, svojo odločbo tudi javno objavi.

4.2. UGOTOVITVE PRI DELU

4.2.1. Prekrškovni postopki

Po Zakonu o prekrških so stanovanjski inšpektorji, ki izpolnjujejo zakonske pogoje tudi prekrškovni organi, ki vodijo postopke po uradni dolžnosti v tako imenovanem hitrem postopku. Dosedanja praksa je pokazala, da so ti postopki učinkoviti, saj jih neposredno vodijo sami nadzorni organi, ki ob ugotovljenih kršitvah predpisov kršiteljem izrekajo predpisane ukrepe. Ker v teh postopkih ni toliko procesnih formalnosti kot v rednem sodnem postopku, so ti postopki hitri in učinkoviti, kar kaže tudi relativno majhno število odpravljenih odločb po vloženi zahtevi za sodno varstvo. Na drugi strani pa je s tem dosežen tudi sam namen sankcioniranja zakonskih določb. Opažamo, da se prav zaradi intenzivnega inšpekcijskega nadzora, hitrega postopka tako prekrškovnih organov kot sodišč in dosledne izterjave izrečenih glob s strani davčnih organov, na področju upravljanja v večstanovanjskih stavbah stanje izboljšuje tako pri delu upravnikov kot pri izvrševanju obveznosti etažnih lastnikov.

4.2.2. Ukrepi in dejanja

Stanovanjski inšpektorji so obravnavali oziroma začeli s postopkom v **875** zadevah. Od tega se je obravnavalo **612** zadev v rednem inšpekcijskem nadzoru in **183** zadev v prekrškovnem postopku. Vsi postopki so se začeli po uradni dolžnosti in na podlagi prijav. Prijavitelji so praviloma tudi stranke v postopku (zavezanci), ker največ prijav posredujejo posamezni etažni lastniki in se tičejo potrebnih vzdrževalnih del na skupnih delih večstanovanjske stavbe oziroma potrebnih del na posameznih delih. Prijavitelji, ki niso stranke v postopku, so bili obveščeni o ukrepih stanovanjske inšpekcije v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru. Število teh obvestil iz leta v leto narašča.

Prekrškovni postopki se začnejo po uradni dolžnosti ali na pisni predlog oškodovanca in le v slednjem primeru je prekrškovni organ dolžan obvestiti predlagatelja, da ne bo izdal odločbe o prekršku oziroma vložil obdolžilnega predloga.

4.2.3. Redni inšpekcijski postopek

V rednem inšpekcijskem postopku smo izdali skupaj **121** odločb. Vsebinsko so se te odločbe nanašale na zakonsko določeno pristojnost in pooblastila in so prikazane v spodnji tabeli, v njej so zajeti tudi vsi drugi ukrepi in dejanja.

Tabela 1:

SZ in ZVKSES	Skupaj
Odločba 125- skupni deli	57
Odločba 126- popravilo v stanovanju	53
Odločba 128- določitev upravnika	9
Odločba 129-prepoved opr. dejavnosti	0
Odločba ZVKSES	2
Opozorilo	4
Sklep	198
Ogled	280
Odstop	99
Obvestilo ZIN	404
Ostalo	921

Planiran nadzor stanovanjske inšpekcije v zvezi z imenovanjem začasnega upravnika imenovanja upravnikov v večstanovanjskih stavbah v preteklih dveh letih je očitno prispeval k izboljšanju stanja na tem področju. V preteklem letu smo izdali le še 9 odločb. Nadzor nad vzdrževanjem večstanovanjskih stavb, posameznih delov in najemnih stanovanj je osnovna naloga stanovanjske inšpekcije, zato je tudi število teh odločb največ (110 odločb). Postopek v zvezi z ZVKSES smo začeli v 61 primerih. Izdani sta bili dve odločbi, s katerima smo investitorju prepovedali nadaljnjo prodajo stanovanj. Večina prejetih prijav s strani kupcev stanovanj se vsebinsko nanaša na vprašanje reševanja reklamacijskih zahtevkov, o čemer pa lahko odloča v primeru spora le sodišče.

Prav število obvestil prijaviteljem, ki niso stranke v našem postopku, o ukrepih, ali razlogih za neuvedbo inšpekcijskega postopka, so v stalnem porastu. Tako je bilo teh obvestil v preteklem letu že preko 400.

Zoper odločbe izdane v rednem inšpekcijskem postopku je bilo vloženih 12 pritožb. To število je bistveno manjše kot v letu 2006, ko je bilo teh preko 30. K temu je prav gotovo pripomoglo tudi dejstvo, da se na podlagi skoraj v celoti že vpisane etažne lastnine dejansko stanje povezano z lastništvom ugotavlja bistveno hitreje in verodostojno. K zmanjšanju pritožb je pripomoglo tudi obvezno sodelovanje upravnika v samem ugotovitvenem postopku.

Tabela 2:

PRITOŽBA	Skupaj 12
Sklep	3
Nadomestna odločba	1
Instanca zavrže, zavrne pritožbo	15
Instanca odpravi odločbo organa I stopnje	8
V reševanju	1

4.2.4. Izvršilni postopek

Stanovanjski zakon jasno določa, da se odločbe izdane na podlagi 125. čl. in 126. čl. Tega zakona v primerih, ko jih zavezanci ne izvršijo, predlagajo v izvršbo pristojnemu občinskemu organu v prisilno izvršitev, v breme tistih, ki jim je naložena izvedba del.

Izvršbe, ki jih opravljajo občine na podlagi predlogov za izvršbo, se izvajajo z denarno prisilitvijo etažnih lastnikov. Predlogov za pričetek izvršilnega postopka po izvršljivih odločbah smo občinam podali 36.

Tabela 3:

Upravna izvršba	Št.
Sklep o dovolitvi izvršbe	0
Predlog izvršbe pristojnemu občinskemu organu	36

4.2.5. Prekrškovni postopek

Zaradi suma storitve prekrška smo začeli s postopkom v 183 zadevah. Najpogostejše kršitve etažnih lastnikov:

- neplačevanje stroškov upravljanja (vključujejo neplačila v rezervni sklad),
- opustitve v zvezi z najemnim razmerjem (nesklenitev pogodbe, opustitev registracije pogodbe oziroma prijava davčnemu organu).

Kršitve upravnikov:

- opustitev obveznega sklica zbora lastnikov enkrat letno,
- kršitve obveznosti ob prenehanju upravljanja (primopredaja poslov),
- kršitve povezane z vodenjem in porabo sredstev rezervnega sklada,
- pomanjkljiva letna poročila.

V spodnji tabeli je prikazano število posameznih ukrepov

Tabela 4:

ZP-1 prekrški	Št.
Odločba	34
Plačilni nalog	76
Opozorilo	37
Obdolžilni predlog	0
Zaznamek, da se odločba o prekršku ne izda in ne poda obdolžilnega predloga	112

Odločitve prekrškovnega organa v zvezi z obravnavanjem zahtev za sodno varstvo so prikazane v naslednji tabeli.

Tabela 5:

Zahteva za sodno varstvo- odločitev prekrškovnega organa	Št.
Sklep – zahteva se zavrže	3
Odločba se odpravi in ustavi postopek	2
Nova odločba	1
Poslano pristojnemu sodišču	17

Sodišče je v 12 primerih spremenilo našo odločitev, v 2 primerih postopek ustavilo, v 7 primerih pa zavrnilo zahtevek za sodno varstvo. V prisilno izvršitev globe je bilo na DURS posredovanih 21 predlogov.

4.2.6. Prioritete

Med prioritete naloge inšpekcijskega nadzora smo postavili tri nivoje, po naslednjih kriterijih:

- ogroženost posameznika z vidika neposredne nevarnosti za življenje in zdravje v večstanovanjskih objektih in njihovega premoženja,
- zaščiti javnega interesa določenega z zakonom in
- preventivno delo.

Stanovanjska inšpekcija je pri vodenju postopkov upoštevala postavljene prioritete in se v vseh primerih, ki sodijo v prvo prioriteto, nemudoma odzvala ter odredila vse možne ukrepe po zakonu (prepoved uporabe nevarnih naprav v večstanovanjski hiši, takojšni ukrepi za preprečitev škode ali nevarnosti in prepovedi nadaljnjega protipravnega ravnanja – npr. pri nezakonitih prodajah stanovanj, javna objava odločbe ipd.)

V največji možni meri smo zagotavljali tudi javni interes opredeljen z zakonom (npr. postavitev začasnih upravnikov, odredbe o nujnih vzdrževalnih delih, pregled poslovanja upravnikov in sankcioniranje nepravilnosti, preventivni pregledi pri investitorjih glede pogojev prodaje).

Ocenjujemo, da smo zastavljene cilje v celoti izpolnili v okviru realnih zmožnosti.

4.2.7. Druge aktivnosti

Poleg rednega dela smo svojo aktivnost izkazali tudi na nekaterih strokovnih posvetih in seminarjih s svojimi referati.

Udeležili smo se posveta Varuhinje človekovih pravic, na katerem se je obravnavala problematika okolja in človekovih pravic.

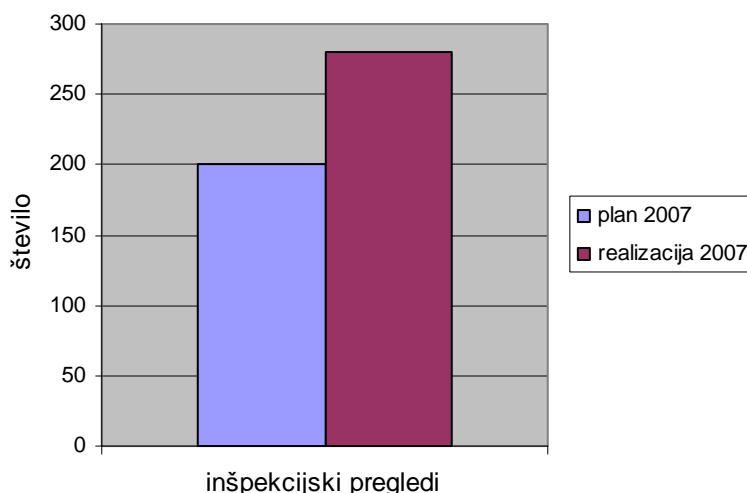
Imenovana je bila projektna skupina za pripravo sprememb in dopolnitev Stanovanjskega zakona, ki se je intenzivno vključila pri pripravi delovnega gradiva.

Omenimo še sestanek s predstavniki SRC in MOP glede možnih izboljšav spisa 4 in PN ter ODL vpisnika.

Tabela 6: Realizacija planiranih aktivnosti stanovanjske inšpekcije v letu 2007

Vrsta opravila, ukrepa	planirano	realizirano
inšpekcijski pregledi	200	280

Diagram 1: Realizacija plana 2007

4.3. ZAKLJUČEK

Na podlagi vsega navedenega lahko zaključimo, da je stanovanjska inšpekcija izpolnila zastavljene naloge. Izvedene aktivnosti nadzora v rednem inšpekcijskem postopku in v prekrškovnih postopkih na področju imenovanja upravnikov, oblikovanja in vodenja rezervnega sklada, izpolnjevanja obveznosti etažnih lastnikov pri poravnavi stroškov upravljanja, pripravi letnih poročil in še bi lahko naštevali, so pripomogle k zagotavljanju pogojev za učinkovito upravljanje v večstanovanjskih stavbah.

Obseg kršitev stanovanjskega zakona, ki se nanaša na zagotavljanje takšnega stanja večstanovanjske stavbe, da je omogočena njena normalna raba, se tudi v tem letu ne povečuje. Ureditvene odločbe pa zavezanci praviloma izvršijo v postavljenih rokih, tako da so izvršilni postopki bolj izjema kot pravilo.

Na področju ZVKSES bo naše delo tudi v prihodnje usmerjeno v preventivni nadzor in zavarovanje kupcev pred nezakonitimi ravnanji investitorjev, zlasti s prepovedjo prodaje stanovanj, za katera niso izpolnjeni vsi bistveni zakonski pogoji. K zmanjšanju kršitev bi po oceni stanovanjske inšpekcije prav gotovo pripomogle potrebne spremembe in dopolnitve zakona.